

Πρὸς Κορινθίους Β

Παῦλος ἀπόστολος Ἰησοῦ χριστοῦ διὰ θελήματος θεοῦ, **1**

καὶ Τιμόθεος¹ ὁ ἀδελφός, τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ θεοῦ τῇ

οὐσῇ ἐν Κορίνθῳ,² σὺν τοῖς ἁγίοις πᾶσιν τοῖς οὖσιν ἐν

ὅλῃ τῇ Ἀχαΐᾳ:³ χάρις ὑμῖν καὶ εἰρήνη ἀπὸ θεοῦ πατρὸς **2**

ἡμῶν καὶ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ. Εὐλογητὸς⁴ ὁ θεὸς **3**

καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὁ πατὴρ

τῶν οἰκτιρμῶν⁵ καὶ θεὸς πάσης παρακλήσεως,⁶ ὁ **4**

παρακαλῶν ἡμᾶς ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν, εἰς τὸ

δύνασθαι ἡμᾶς παρακαλεῖν τοὺς ἐν πάσῃ θλίψει, διὰ

τῆς παρακλήσεως⁶ ἧς παρακαλούμεθα αὐτοὶ ὑπὸ τοῦ

θεοῦ. Ὅτι καθὼς περισσεύει τὰ παθήματα⁷ τοῦ **5**

χριστοῦ εἰς ἡμᾶς, οὕτως διὰ τοῦ χριστοῦ περισσεύει

καὶ ἡ παράκλησις⁶ ἡμῶν. Εἴτε δὲ θλιβόμεθα,⁸ ὑπὲρ **6**

τῆς ὑμῶν παρακλήσεως⁶ καὶ σωτηρίας, τῆς

¹ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ² Κόρινθος, ου, ἡ, Corinth. ³ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ⁴ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ⁵ οἰκτιρμός, οὐ, ὁ, compassion, pity. ⁶ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁷ πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ⁸ θλίβω, press, oppress.

ἐνεργουμένης¹ ἐν ὑπομονῇ τῶν αὐτῶν παθημάτων² ὧν
 καὶ ἡμεῖς πάσχομεν· καὶ ἡ ἐλπίς ἡμῶν βεβαία³ ὑπὲρ
 ὑμῶν· εἴτε παρακαλούμεθα, ὑπὲρ τῆς ὑμῶν
 παρακλήσεως⁴ καὶ σωτηρίας· εἰδότες ὅτι ὥσπερ 7
 κοινωνοί⁵ ἐστε τῶν παθημάτων,² οὕτως⁶ καὶ τῆς
 παρακλήσεως.⁴ Οὐ γὰρ θέλομεν ὑμᾶς ἀγνοεῖν,⁷ 8
 ἀδελφοί, ὑπὲρ τῆς θλίψεως ἡμῶν τῆς γενομένης ἡμῖν
 ἐν τῇ Ἀσίᾳ,⁸ ὅτι καθ' ὑπερβολὴν⁹ ἐβαρήθημεν¹⁰ ὑπὲρ
 δύναμιν, ὥστε ἐξαπορηθῆναι¹¹ ἡμᾶς καὶ τοῦ ζῆν. 9
 Ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς τὸ ἀπόκριμα¹² τοῦ θανάτου
 ἐσχήκαμεν, ἵνα μὴ πεποιθότες ὦμεν ἐφ' ἑαυτοῖς ἀλλ'
 ἐπὶ τῷ θεῷ τῷ ἐγείροντι τοὺς νεκρούς· ὃς ἐκ 10
 τηλικούτου¹³ θανάτου ἐρρύσατο¹⁴ ἡμᾶς καὶ ρύεται,¹⁴
 εἰς ὃν ἠλπίκαμεν ὅτι καὶ ἔτι ρύσεται,¹⁴ 11
 συννυπουργούντων¹⁵ καὶ ὑμῶν ὑπὲρ ἡμῶν τῇ δεήσει,¹⁶
 ἵνα ἐκ πολλῶν προσώπων τὸ εἰς ἡμᾶς χάρισμα¹⁷ διὰ

¹ ἐνεργέω, work, effect. ² πάθημα, τος, τό, suffering, passion. ³ βέβαιος, firm, secure. ⁴ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁵ κοινωνός, οὔ, ὁ, partner, sharer. ⁶ οὕτως, thus, so. ⁷ ἀγνοέω, not know, be unaware. ⁸ Ἀσία, ας, ἡ, Asia. ⁹ ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ¹⁰ βαρέω, burden, weigh down. ¹¹ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource. ¹² ἀπόκριμα, τος, τό, sentence, decision. ¹³ τηλικούτος, so great, so large. ¹⁴ ρύομαι, rescue, save. ¹⁵ συννυπουργέω, join in helping, help together. ¹⁶ δεήσις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ¹⁷ χάρισμα, τος, τό, gift, undeserved favor.

πολλῶν εὐχαριστηθῇ ὑπὲρ ὑμῶν.

Ἡ γὰρ καύχησις¹ ἡμῶν αὕτη ἐστίν, τὸ μαρτύριον² τῆς 12

συνειδήσεως ἡμῶν, ὅτι ἐν ἀπλότητι³ καὶ εἰλικρινείᾳ⁴

θεοῦ, οὐκ ἐν σοφίᾳ σαρκικῇ⁵ ἀλλ' ἐν χάριτι θεοῦ,

ἀνεστράφημεν⁶ ἐν τῷ κόσμῳ, περισσοτέρως⁷ δὲ πρὸς

ὑμᾶς. Οὐ γὰρ ἄλλα γράφομεν ὑμῖν, ἀλλ' ἡ ἀ 13

ἀναγινώσκετε ἥ καὶ ἐπιγινώσκετε, ἐλπίζω δὲ ὅτι καὶ

ἕως τέλους ἐπιγνώσεσθε· καθὼς καὶ ἐπέγνωτε ἡμᾶς 14

ἀπὸ μέρους, ὅτι καύχημα⁸ ὑμῶν ἐσμέν, καθάπερ⁹ καὶ

ὁμείς ἡμῶν, ἐν τῇ ἡμέρᾳ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ.

Καὶ ταύτῃ τῇ πεποιθήσει¹⁰ ἐβουλόμην ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς 15

τὸ πρότερον,¹¹ ἵνα δευτέραν χάριν ἔχητε· καὶ δι' ὑμῶν 16

διελθεῖν εἰς Μακεδονίαν,¹² καὶ πάλιν ἀπὸ

Μακεδονίας¹² ἐλθεῖν πρὸς ὑμᾶς, καὶ ὑφ' ὑμῶν

προπεμφθῆναι¹³ εἰς τὴν Ἰουδαίαν. Τοῦτο οὖν 17

¹ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ² μαρτύριον, ου, τό, testimony, witness. ³ ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ⁴ εἰλικρίνεια, ας, ἡ, sincerity, purity of motive. ⁵ σαρκικός, fleshly, carnal. ⁶ ἀναστρέφω, return, live.

⁷ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁸ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ⁹ καθάπερ, even as, just as.

¹⁰ πεποιθήσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹¹ πρότερον, formerly, before. ¹² Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ¹³ προπέμπω, send before, send forth.

βουλευόμενος,¹ μήτι² ἄρα³ τῇ ἐλαφρίᾳ⁴ ἐχρησάμην;⁵
 Ἡ ἂν βουλευόμαι,¹ κατὰ σάρκα βουλευόμαι,¹ ἵνα ἦ
 παρ' ἐμοὶ τὸ Ναί, ναὶ καὶ τὸ Οὐ, οὐ; Πιστὸς δὲ ὁ θεός, 18
 ὅτι ὁ λόγος ἡμῶν ὁ πρὸς ὑμᾶς οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ οὐ.
 Ὁ γὰρ τοῦ θεοῦ υἱὸς Ἰησοῦς χριστὸς ὁ ἐν ὑμῖν δι' 19
 ἡμῶν κηρυχθεὶς, δι' ἐμοῦ καὶ Σιλουανοῦ⁶ καὶ
 Τιμοθέου,⁷ οὐκ ἐγένετο Ναὶ καὶ Οὐ, ἀλλὰ Ναὶ ἐν
 αὐτῷ γέγονεν. Ὅσαι γὰρ ἐπαγγελίαι θεοῦ, ἐν αὐτῷ τὸ 20
 Ναί, καὶ ἐν αὐτῷ τὸ Ἀμήν, τῷ θεῷ πρὸς δόξαν δι'
 ἡμῶν. Ὁ δὲ βεβαιῶν⁸ ἡμᾶς σὺν ὑμῖν εἰς χριστόν, καὶ 21
 χρίσας⁹ ἡμᾶς, θεός: ὁ καὶ σφραγισάμενος¹⁰ ἡμᾶς, καὶ 22
 δοὺς τὸν ἀρραβῶνα¹¹ τοῦ πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις
 ἡμῶν.

¹ βουλευώ, deliberate, take counsel. ² μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ³ ἄρα, so? (introduces a question). ⁴ ἐλαφρία, ας, ἡ, vacillation, levity. ⁵ χρᾶσθαι, use, make use of. ⁶ Σιλουανός, οὐ, ὁ, Silvanus. ⁷ Τιμόθεος, ου, ὁ, Timothy. ⁸ βεβαιῶ, confirm, secure. ⁹ χρίω, anoint. ¹⁰ σφραγίζω, seal, set a seal upon. ¹¹ ἀρραβών, ὄνος, ὁ, earnest, pledge.

Ἐγὼ δὲ μάρτυρα τὸν θεὸν ἐπικαλοῦμαι ἐπὶ τὴν ἐμὴν 23

ψυχὴν, ὅτι φειδόμενος¹ ὑμῶν οὐκέτι ἦλθον εἰς

Κόρινθον.² Οὐχ ὅτι κυριεύομεν³ ὑμῶν τῆς πίστεως, 24

ἀλλὰ συνεργοί⁴ ἐσμεν τῆς χαρᾶς ὑμῶν: τῇ γὰρ πίστει

ἐστήκατε.

Ἐκρίνα δὲ ἐμαυτῷ τοῦτο, τὸ μὴ πάλιν ἐν λύπῃ⁵ πρὸς 2

ὑμᾶς ἐλθεῖν. Εἰ γὰρ ἐγὼ λυπῶ⁶ ὑμᾶς, καὶ τίς ἐστὶν ὁ 2

εὐφραίνων⁷ με, εἰ μὴ ὁ λυπούμενος⁶ ἐξ ἐμοῦ; Καὶ 3

ἔγραψα ὑμῖν τοῦτο αὐτό, ἵνα μὴ ἐλθὼν λύπῃ⁵ ἔχω

ἀφ' ὧν ἔδει με χαίρειν, πεποιοῦν ἐπὶ πάντας ὑμᾶς, ὅτι

ἡ ἐμὴ χαρὰ πάντων ὑμῶν ἐστίν. Ἐκ γὰρ πολλῆς 4

θλίψεως καὶ συνοχῆς⁸ καρδίας ἔγραψα ὑμῖν διὰ

πολλῶν δακρύων,⁹ οὐχ ἵνα λυπηθῇτε,⁶ ἀλλὰ τὴν

ἀγάπην ἵνα γνῶτε ἣν ἔχω περισσοτέρως¹⁰ εἰς ὑμᾶς.

¹ φείδομαι, spare, abstain. ² Κόρινθος, ου, ή, Corinth. ³ κυριεύω, be lord over, rule. ⁴ συνεργός, οὔ, ὁ, fellow worker. ⁵ λύπη, ης, ή, pain, grief. ⁶ λυπέω, grieve, pain. ⁷ εὐφραίνω, rejoice, cheer. ⁸ συνοχή, ης, ή, dismay, anguish. ⁹ δάκρυον, ου, τό, teardrop, a tear. ¹⁰ περισσῶς, abundantly, exceedingly.

Εἰ δέ τις λελύπηκεν,¹ οὐκ ἐμὲ λελύπηκεν,¹ ἀλλὰ ἀπὸ 5
μέρους – ἵνα μὴ ἐπιβαρῶ² – πάντας ὑμᾶς. Ἰκανὸν τῷ 6
τοιούτῳ ἡ ἐπιτιμία³ αὕτη ἢ ὑπὸ τῶν πλειόνων: ὥστε 7
τοῦναντίον⁴ μᾶλλον ὑμᾶς χαρίσασθαι⁵ καὶ
παρακαλέσαι, μήπως⁶ τῇ περισσοτέρᾳ⁷ λύπῃ⁸
καταποθῇ⁹ ὁ τοιοῦτος. Διὸ παρακαλῶ ὑμᾶς κυρῶσαι¹⁰ 8
εἰς αὐτὸν ἀγάπην. Εἰς τοῦτο γὰρ καὶ ἔγραψα, ἵνα γνῶ 9
τὴν δοκιμὴν¹¹ ὑμῶν, εἰ εἰς πάντα ὑπήκοοί¹² ἐστε. Ὡ δέ 10
τι χαρίζεσθε,⁵ καὶ ἐγώ: καὶ γὰρ ἐγὼ εἶμι κεχάρισμαι,⁵
ὥ κεχάρισμαι,⁵ δι' ὑμᾶς ἐν προσώπῳ χριστοῦ, ἵνα μὴ 11
πλεονεκτηθῶμεν¹³ ὑπὸ τοῦ Σατανᾶ: οὐ γὰρ αὐτοῦ τὰ
νόηματα¹⁴ ἀγνοοῦμεν.¹⁵

Ἐλθὼν δὲ εἰς τὴν Τρωάδα¹⁶ εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ 12
χριστοῦ, καὶ θύρας μοι ἀνεωγμένης ἐν κυρίῳ, οὐκ 13
ἔσχηκα ἄνεσιν¹⁷ τῷ πνεύματί μου, τῷ μὴ εὑρεῖν με

¹ λυπέω, grieve, pain. ² ἐπιβαρέω, burden weigh down, burden. ³ ἐπιτιμία, ας, ἡ, punishment. ⁴ τοῦναντίον, on the contrary. ⁵ χαρίζομαι, give freely, forgive. ⁶ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁷ περισσός, excessive, abundant. ⁸ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ⁹ καταπίνω, drink down, swallow. ¹⁰ κυρῶ, confirm, ratify. ¹¹ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ¹² ὑπήκοος, obedient, listening to. ¹³ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁴ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁵ ἀγνοέω, not know, be unaware. ¹⁶ Τρωάς, ἄδος, ἡ, Troas. ¹⁷ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation.

Τίτον¹ τὸν ἀδελφόν μου: ἀλλὰ ἀποταξάμενος² αὐτοῖς
 ἐξῆλθον εἰς Μακεδονίαν.³ Τῷ δὲ θεῷ χάρις τῷ 14
 πάντοτε θριαμβεύοντι⁴ ἡμᾶς ἐν τῷ χριστῷ, καὶ τὴν
 ὁσμὴν⁵ τῆς γνώσεως⁶ αὐτοῦ φανεροῦντι δι' ἡμῶν ἐν
 παντὶ τόπῳ. Ὅτι χριστοῦ εὐωδία⁷ ἐσμὲν τῷ θεῷ ἐν 15
 τοῖς σωζομένοις καὶ ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις: οἷς μὲν 16
 ὁσμὴ⁵ θανάτου εἰς θάνατον, οἷς δὲ ὁσμὴ⁵ ζωῆς εἰς ζωὴν.
 Καὶ πρὸς ταῦτα τίς ἰκανός; Οὐ γάρ ἐσμεν ὡς οἱ 17
 λοιποί, καπηλεύοντες⁸ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ: ἀλλ' ὡς ἐξ
 εἰλικρινείας,⁹ ἀλλ' ὡς ἐκ θεοῦ, κατενώπιον¹⁰ τοῦ θεοῦ,
 ἐν χριστῷ λαλοῦμεν.

Ἀρχόμεθα πάλιν ἑαυτοὺς συνιστάνειν;¹¹ Εἰ μὴ χρῆζομεν, 3
 ὥς τινες, συστατικῶν¹³ ἐπιστολῶν¹⁴ πρὸς ὑμᾶς, ἢ ἐξ
 ὑμῶν συστατικῶν;¹³ Ἡ ἐπιστολὴ¹⁴ ἡμῶν ὑμεῖς ἐστέ, 2
 ἐγγεγραμμένη¹⁵ ἐν ταῖς καρδίαις ἡμῶν, γινωσκομένη

¹ Τίτος, ου, ό, Titus. ² ἀποτάσσομαι, set apart, take leave of. ³ Μακεδονία, ας, ή, Macedonia. ⁴ θριαμβεύω, lead in a triumphal procession. ⁵ ὁσμή, ής, ή, smell, aroma. ⁶ γνώσις, εως, ή, wisdom, knowledge. ⁷ εὐωδία, ας, ή, fragrance, sweet smell. ⁸ καπηλεύω, trade in, peddle. ⁹ εἰλικρίνεια, ας, ή, sincerity, purity of motive. ¹⁰ κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ¹¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹² χρῆζω, need, have need of. ¹³ συστατικός, commendatory. ¹⁴ ἐπιστολή, ής, ή, letter, dispatch. ¹⁵ ἐγγράφω, inscribe, write.

καὶ ἀναγινωσκομένη ὑπὸ πάντων ἀνθρώπων: 3
φανερούμενοι ὅτι ἐστὲ ἐπιστολὴ¹ χριστοῦ
διακονηθεῖσα ὑφ' ἡμῶν, ἐγγεγραμμένη² οὐ μέλανι,³
ἀλλὰ πνεύματι θεοῦ ζώντος, οὐκ ἐν πλαξίν⁴ λιθίναις,⁵
ἀλλ' ἐν πλαξίν⁴ καρδίαις σαρκίναίς.⁶ Πεποίθησιν⁷ δὲ 4
τοιαύτην ἔχομεν διὰ τοῦ χριστοῦ πρὸς τὸν θεόν: οὐχ 5
ὅτι ἱκανοὶ ἐσμεν ἅφ' ἑαυτῶν λογίσασθαι τι ὡς ἐξ
ἑαυτῶν, ἀλλ' ἡ ἱκανότης⁸ ἡμῶν ἐκ τοῦ θεοῦ: ὃς καὶ 6
ἱκάνωσεν⁹ ἡμᾶς διακόνους καινῆς διαθήκης, οὐ
γράμματος,¹⁰ ἀλλὰ πνεύματος: τὸ γὰρ γράμμα¹⁰
ἀποκτένει, τὸ δὲ πνεῦμα ζωοποιεῖ.¹¹ Εἰ δὲ ἡ διακονία 7
τοῦ θανάτου ἐν γράμμασιν,¹⁰ ἐντετυπωμένη¹² ἐν
λίθοις, ἐγενήθη ἐν δόξῃ, ὥστε μὴ δύνασθαι ἀτενίσαι¹³
τοὺς υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ πρόσωπον Μωϋσέως διὰ τὴν
δόξαν τοῦ προσώπου αὐτοῦ, τὴν καταργουμένην,¹⁴ 8
πῶς οὐχὶ μᾶλλον ἡ διακονία τοῦ πνεύματος ἔσται ἐν

¹ ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ² ἐγγράφω, inscribe, write. ³ μέλαν, ink. ⁴ πλάξ, πλακός, ἡ, tablet, table. ⁵ λίθινος, of stone, made of stone. ⁶ σάρκινος, of the flesh, fleshly. ⁷ πεποίθησις, εὐς, ἡ, confidence, trust. ⁸ ἱκανότης, ἡτος, ἡ, fitness, sufficiency. ⁹ ἱκάνω, make sufficient, qualify. ¹⁰ γράμμα, τος, τό, letter, writings. ¹¹ ζωοποιέω, make alive, make to live. ¹² ἐντυπώω, carve, impress. ¹³ ἀτενίζω, gaze, stare. ¹⁴ καταργέω, make ineffective, abolish.

δόξῃ; Εἰ γὰρ ἡ διακονία τῆς κατακρίσεως¹ δόξα, 9
πολλῷ μᾶλλον περισσεύει ἡ διακονία τῆς δικαιοσύνης
ἐν δόξῃ. Καὶ γὰρ οὐ δεδόξασται τὸ δεδοξασμένον ἐν 10
τούτῳ τῷ μέρει, ἕνεκεν² τῆς ὑπερβαλλούσης³ δόξης. 11
Εἰ γὰρ τὸ καταργούμενον,⁴ διὰ δόξης, πολλῷ μᾶλλον
τὸ μένον, ἐν δόξῃ.

Ἔχοντες οὖν τοιαύτην ἐλπίδα, πολλῇ παρρησίᾳ 12
χρώμεθα:⁵ καὶ οὐ καθάπερ⁶ Μωϋσῆς ἐτίθει κάλυμμα⁷ 13
ἐπὶ τὸ πρόσωπον ἑαυτοῦ, πρὸς τὸ μὴ ἀτενίσαι⁸ τοὺς
υἱοὺς Ἰσραὴλ εἰς τὸ τέλος τοῦ καταργουμένου:⁴ ἀλλ' 14
ἐπωρώθη⁹ τὰ νοήματα¹⁰ αὐτῶν: ἄχρι γὰρ τῆς σήμερον
τὸ αὐτὸ κάλυμμα⁷ ἐπὶ τῇ ἀναγνώσει¹¹ τῆς παλαιᾶς¹²
διαθήκης μένει μὴ ἀνακαλυπτόμενον,¹³ ὃ τι ἐν χριστῷ
καταργεῖται.⁴ Ἄλλ' ἕως σήμερον, ἡνίκα¹⁴ 15
ἀναγινώσκεται Μωϋσῆς, κάλυμμα⁷ ἐπὶ τὴν καρδίαν

¹ κατακρίσις, εως, ἡ, condemnation, act of condemnation. ² ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ³ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ⁴ καταργέω, make ineffective, abolish. ⁵ χρᾶσθαι, use, make use of. ⁶ καθάπερ, even as, just as. ⁷ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil. ⁸ ἀτενίζω, gaze, stare. ⁹ ἐπωρώ, harden, render callous. ¹⁰ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹¹ ἀνάγνωσις, εως, ἡ, reading. ¹² παλαιός, old, ancient. ¹³ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ¹⁴ ἡνίκα, when, at which time.

αὐτῶν κείται.¹ Ἡνίκα² δ' ἂν ἐπιστρέψῃ πρὸς κύριον, 16

περιαιρείται³ τὸ κάλυμμα.⁴ Ὁ δὲ κύριος τὸ πνεῦμά 17

ἐστιν: οὗ⁵ δὲ τὸ πνεῦμα κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία.⁶ 18

Ἡμεῖς δὲ πάντες, ἀνακεκαλυμμένῳ⁷ προσώπῳ τὴν

δόξαν κυρίου κατοπτριζόμενοι,⁸ τὴν αὐτὴν εἰκόνα⁹

μεταμορφούμεθα¹⁰ ἀπὸ δόξης εἰς δόξαν, καθάπερ¹¹

ἀπὸ κυρίου πνεύματος.

Διὰ τοῦτο ἔχοντες τὴν διακονίαν ταύτην, καθὼς 4

ἡλεήθημεν,¹² οὐκ ἐκκακοῦμεν:¹³ ἀλλὰ ἀπειπάμεθα¹⁴ 2

τὰ κρυπτὰ¹⁵ τῆς αἰσχύνης,¹⁶ μὴ περιπατοῦντες ἐν

πανουργίᾳ¹⁷ μηδὲ δολοῦντες¹⁸ τὸν λόγον τοῦ θεοῦ,

ἀλλὰ τῇ φανερώσει¹⁹ τῆς ἀληθείας συνιστῶντες²⁰

ἑαυτοὺς πρὸς πᾶσαν συνείδησιν ἀνθρώπων ἐνώπιον

τοῦ θεοῦ. Εἰ δὲ καὶ ἔστιν κεκαλυμμένον²¹ τὸ 3

¹ κείμαι, lie, be laid. ² ἡνίκα, when, at which time. ³ περιαιρέω, cast off, take away. ⁴ κάλυμμα, τος, τό, covering, veil.

⁵ οὗ, where, when. ⁶ ἐλευθερία, ας, ή, liberty, freedom. ⁷ ἀνακαλύπτω, uncover, unveil. ⁸ κατοπτρίζομαι,

show as in a mirror, mirror. ⁹ εἰκόν, όνος, ή, image, likeness. ¹⁰ μεταμορφόω, change the form, transform. ¹¹

καθάπερ, even as, just as. ¹² ἐλεέω, have mercy, pity. ¹³ ἐκκακέω, am faint, am weary. ¹⁴ ἀπείπον, speak out,

renounce. ¹⁵ κρυπτός, hidden, secret. ¹⁶ αἰσχύνη, ης, ή, shame. ¹⁷ πανουργία, ας, ή, cleverness, craftiness. Trickery.

¹⁸ δολόω, falsify, adulterate. ¹⁹ φανέρωσις, εως, ή, disclosure, announcement. ²⁰ συνίστημι, commend (transitive),

stand with. ²¹ καλύπτω, cover, veil.

εὐαγγέλιον ἡμῶν, ἐν τοῖς ἀπολλυμένοις ἐστὶν
 κεκαλυμμένον:¹ ἐν οἷς ὁ θεὸς τοῦ αἰῶνος τούτου 4
 ἐτύφλωσεν² τὰ νοήματα³ τῶν ἀπίστων,⁴ εἰς τὸ μὴ
 αὐγάσαι⁵ αὐτοῖς τὸν φωτισμὸν⁶ τοῦ εὐαγγελίου τῆς
 δόξης τοῦ χριστοῦ, ὃς ἐστὶν εἰκὼν⁷ τοῦ θεοῦ. Οὐ γὰρ 5
 ἑαυτοὺς κηρύσσομεν, ἀλλὰ χριστὸν Ἰησοῦν κύριον:
 ἑαυτοὺς δὲ δούλους ὑμῶν διὰ Ἰησοῦν. Ὅτι ὁ θεὸς ὁ 6
 εἰπὼν ἐκ σκοτόους φῶς λάμψαι,⁸ ὃς ἔλαμψεν⁸ ἐν ταῖς
 καρδίαις ἡμῶν πρὸς φωτισμὸν⁶ τῆς γνώσεως⁹ τῆς
 δόξης τοῦ θεοῦ ἐν προσώπῳ Ἰησοῦ χριστοῦ.

Ἔχομεν δὲ τὸν θησαυρὸν¹⁰ τοῦτον ἐν ὀστρακίνοις¹¹ 7
 σκεύεσιν,¹² ἵνα ἡ ὑπερβολὴ¹³ τῆς δυνάμεως ἡ τοῦ θεοῦ,
 καὶ μὴ ἐξ ἡμῶν: ἐν παντὶ θλιβόμενοι,¹⁴ ἀλλ' οὐ 8
 στενοχωρούμενοι:¹⁵ ἀπορούμενοι,¹⁶ ἀλλ' οὐκ
 ἐξαπορούμενοι:¹⁷ διωκόμενοι, ἀλλ' οὐκ 9

¹ καλύπτω, cover, veil. ² τυφλώω, blind, make blind. ³ νόημα, τος, τό, thought, mind. ⁴ ἀπιστος, unbelieving, faithless. ⁵ αὐγάζω, see, shine forth. ⁶ φωτισμός, οὐ, ὁ, enlightenment, light. ⁷ εἰκὼν, ὄνος, ἡ, image, likeness. ⁸ λάμπω, shine. ⁹ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹⁰ θησαυρός, οὐ, ὁ, storehouse, treasure. ¹¹ ὀστράκινος, made of earth or clay, made of earth. ¹² σκεῦος, οὐς, τό, vessel, goods (plural). ¹³ ὑπερβολή, ἡς, ἡ, excess, superiority. ¹⁴ θλίβω, press, oppress. ¹⁵ στενοχωρέω, press upon, cramp. ¹⁶ ἀπορέω, be at a loss, be perplexed. ¹⁷ ἐξαπορέομαι, despair, am utterly without resource.

ἐγκαταλείπομενοι:¹ καταβαλλόμενοι,² ἀλλ' οὐκ
ἀπολλύμενοι: πάντοτε τὴν νέκρωσιν³ τοῦ κυρίου 10
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι περιφέροντες,⁴ ἵνα καὶ ἡ ζωὴ τοῦ
Ἰησοῦ ἐν τῷ σώματι ἡμῶν φανερωθῇ. Αἰεὶ⁵ γὰρ ἡμεῖς 11
οἱ ζῶντες εἰς θάνατον παραδιδόμεθα διὰ Ἰησοῦν, ἵνα
καὶ ἡ ζωὴ τοῦ Ἰησοῦ φανερωθῇ ἐν τῇ θνητῇ⁶ σαρκὶ
ἡμῶν. Ὡστε ὁ μὲν θάνατος ἐν ἡμῖν ἐνεργεῖται,⁷ ἡ δὲ 12
ζωὴ ἐν ὑμῖν. Ἐχοντες δὲ τὸ αὐτὸ πνεῦμα τῆς πίστεως, 13
κατὰ τὸ γεγραμμένον, Ἐπίστευσα, διὸ ἐλάλησα, καὶ
ἡμεῖς πιστεύομεν, διὸ καὶ λαλοῦμεν: εἰδότες ὅτι ὁ 14
ἐγείρας τὸν κύριον Ἰησοῦν καὶ ἡμᾶς διὰ Ἰησοῦ ἐγερεῖ,
καὶ παραστήσει σὺν ὑμῖν. Τὰ γὰρ πάντα δι' ὑμᾶς, ἵνα 15
ἡ χάρις πλεονάσασα⁸ διὰ τῶν πλειόνων τὴν
εὐχαριστίαν⁹ περισσεύσῃ εἰς τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ.

¹ ἐγκαταλείπω, leave behind, forsake. ² καταβάλλω, strike down, found. ³ νέκρωσις, εως, ἡ, death, putting to death.

⁴ περιφέρω, carry about, carry around. ⁵ αἰεὶ, always, ever. ⁶ θνητός, subject to death, mortal. ⁷ ἐνεργέω, work, effect.

⁸ πλεονάζω, superabound, make to abound. ⁹ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness.

Διὸ οὐκ ἐκκακοῦμεν,¹ ἀλλ' εἰ καὶ ὁ ἔξω ἡμῶν ἄνθρωπος 16

διαφθείρεται,² ἀλλ' ὁ ἔσωθεν³ ἀνακαινοῦται⁴ ἡμέρα

καὶ ἡμέρα. Τὸ γὰρ παραυτίκα⁵ ἑλαφρὸν⁶ τῆς θλίψεως 17

ἡμῶν καθ' ὑπερβολὴν⁷ εἰς ὑπερβολὴν⁷ αἰώνιον βάρος⁸

δόξης κατεργάζεται⁹ ἡμῖν, μὴ σκοπούντων¹⁰ ἡμῶν τὰ 18

βλεπόμενα, ἀλλὰ τὰ μὴ βλεπόμενα: τὰ γὰρ

βλεπόμενα πρόσκαιρα:¹¹ τὰ δὲ μὴ βλεπόμενα αἰώνια.

Οἶδαμεν γὰρ ὅτι ἐὰν ἡ ἐπίγειος¹² ἡμῶν οἰκία τοῦ 5

σκήνους¹³ καταλυθῇ,¹⁴ οἰκοδομῇ¹⁵ ἐκ θεοῦ ἔχομεν,

οἰκίαν ἀχειροποίητον,¹⁶ αἰώνιον ἐν τοῖς οὐρανοῖς. Καὶ 2

γὰρ ἐν τούτῳ στενάζομεν,¹⁷ τὸ οἰκητήριον¹⁸ ἡμῶν τὸ

ἐξ οὐρανοῦ ἐπενδύσασθαι¹⁹ ἐπιποθοῦντες:²⁰ εἴγε²¹ καὶ 3

ἐνδυσάμενοι²² οὐ γυμνοὶ²³ εὕρεθυσόμεθα. Καὶ γὰρ οἱ 4

ὄντες ἐν τῷ σκῆνει¹³ στενάζομεν¹⁷ βαρούμενοι:²⁴ ἐφ' ᾧ

¹ ἐκκακέω, am faint, am weary. ² διαφθείρω, destroy utterly, spoil. ³ ἔσωθεν, from within, within. ⁴ ἀνακαινώω, renew, amend. ⁵ παραυτίκα, immediately, for the moment. ⁶ ἑλαφρός, light, easy to bear. ⁷ ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ⁸ βάρος, οὗς, τό, burden, weight. ⁹ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁰ σκοπέω, look at, contemplate. ¹¹ πρόσκαιρος, temporary, passing. ¹² ἐπίγειος, of the earth, earthly. ¹³ σκῆνος, οὗς, τό, tent, lodging. ¹⁴ καταλύω, destroy, lodge. ¹⁵ οἰκοδομή, ἥς, ἡ, building, edification. ¹⁶ ἀχειροποίητος, not made with hands, not made by hand. ¹⁷ στενάζω, groan (internally), sigh deeply. ¹⁸ οἰκητήριον, οὗ, τό, dwelling, habitation. ¹⁹ ἐπενδύομαι, put on over. ²⁰ ἐπιποθέω, long for, strain after. ²¹ εἴγε, if indeed, seeing that. ²² ἐνδύω, put on, clothe. ²³ γυμνός, naked, wearing only under-garments. ²⁴ βαρέω, burden, weigh down.

οὐ θέλομεν ἐκδύσασθαι,¹ ἀλλ' ἐπενδύσασθαι,² ἵνα
καταποθῇ³ τὸ θνητὸν⁴ ὑπὸ τῆς ζώης. Ὁ δὲ 5
κατεργασάμενος⁵ ἡμᾶς εἰς αὐτὸ τοῦτο θεός, ὁ καὶ δοὺς
ἡμῖν τὸν ἀρραβῶνα⁶ τοῦ πνεύματος. Θαρροῦντες⁷ 6
οὖν πάντοτε, καὶ εἰδότες ὅτι ἐνδημοῦντες⁸ ἐν τῷ
σώματι ἐκδημοῦμεν⁹ ἀπὸ τοῦ κυρίου – διὰ πίστεως 7
γὰρ περιπατοῦμεν, οὐ διὰ εἶδους¹⁰ – θαρροῦμεν⁷ δέ, 8
καὶ εὐδοκοῦμεν¹¹ μᾶλλον ἐκδημῆσαι⁹ ἐκ τοῦ σώματος,
καὶ ἐνδημῆσαι⁸ πρὸς τὸν κύριον. Διὸ καὶ 9
φιλοτιμούμεθα,¹² εἴτε ἐνδημοῦντες,⁸ εἴτε ἐκδημοῦντες,
εὐάρεστοι¹³ αὐτῷ εἶναι. Τοὺς γὰρ πάντας ἡμᾶς 10
φανερωθῆναι δεῖ ἔμπροσθεν τοῦ βήματος¹⁴ τοῦ
χριστοῦ, ἵνα κομίσηται¹⁵ ἕκαστος τὰ διὰ τοῦ σώματος,
πρὸς ἃ ἔπραξεν, εἴτε ἀγαθόν, εἴτε κακόν.

¹ ἐκδύω, take off, put off. ² ἐπενδύομαι, put on over. ³ καταπίνω, drink down, swallow. ⁴ θνητός, subject to death, mortal. ⁵ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁶ ἀρραβών, ὄνος, ὁ, earnest, pledge. ⁷ θαρρέω, of good courage, have confidence. ⁸ ἐνδημέω, be at home, am at home. ⁹ ἐκδημέω, leave, be absent. ¹⁰ εἶδος, οὐς, τό, form, sight. ¹¹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹² φιλοτιμέομαι, have as an ambition, aspire to. ¹³ εὐάρεστος, well-pleasing, acceptable. ¹⁴ βῆμα, τος, τό, judgment seat. ¹⁵ κομίζω, receive, bring.

Εἰδότες οὖν τὸν φόβον τοῦ κυρίου ἀνθρώπους πείθομεν, 11

θεῶ δὲ πεφανερώμεθα: ἐλπίζω δὲ καὶ ἐν ταῖς

συνειδήσεσιν ὑμῶν πεφανερῶσθαι. Οὐ γὰρ πάλιν 12

ἑαυτοὺς συνιστάνομεν¹ ὑμῖν, ἀλλὰ ἀφορμὴν² διδόντες

ὑμῖν καυχήματος³ ὑπὲρ ἡμῶν, ἵνα ἔχητε πρὸς τοὺς ἐν

προσώπῳ καυχωμένους καὶ οὐ καρδίᾳ. Εἴτε γὰρ 13

ἐξέστημεν,⁴ θεῶ: εἴτε σωφρονούμεν,⁵ ὑμῖν. Ἡ γὰρ 14

ἀγάπη τοῦ χριστοῦ συνέχει⁶ ἡμᾶς, κρίναντας τοῦτο,

ὅτι εἰ εἰς ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν, ἄρα οἱ πάντες

ἀπέθανον: καὶ ὑπὲρ πάντων ἀπέθανεν ἵνα οἱ ζῶντες 15

μηκέτι⁷ ἑαυτοῖς ζώσιν, ἀλλὰ τῷ ὑπὲρ αὐτῶν

ἀποθανόντι καὶ ἐγερθέντι. Ὡστε ἡμεῖς ἀπὸ τοῦ νῦν 16

οὐδένα οἶδαμεν κατὰ σάρκα: εἰ δὲ καὶ ἐγνώκαμεν

κατὰ σάρκα χριστόν, ἀλλὰ νῦν οὐκέτι γινώσκομεν. 17

Ὡστε εἴ τις ἐν χριστῷ, καινὴ κτίσις:⁸ τὰ ἀρχαῖα⁹

παρῆλθεν,¹⁰ ἰδοὺ, γέγονεν καινὰ τὰ πάντα. Τὰ δὲ 18

¹ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ² ἀφορμή, ἥς, ἡ, occasion, opportunity. ³ καύχημα, τοῦ, τό, boasting, ground of boasting. ⁴ ἐξίστημι, amaze, be amazed. ⁵ σωφρονέω, be of sound mind, judgment. ⁶ συνέχω, hold fast, oppress. ⁷ μηκέτι, no longer. ⁸ κτίσις, εὖς, ἡ, creation, creature. ⁹ ἀρχαῖος, old, ancient. ¹⁰ παρέρχομαι, pass by, go by.

πάντα ἐκ τοῦ θεοῦ, τοῦ καταλλάξαντος¹ ἡμᾶς ἑαυτῶ
 διὰ Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ δόντος ἡμῖν τὴν διακονίαν τῆς
 καταλλαγῆς·² ὥς ὅτι θεὸς ἦν ἐν χριστῷ κόσμον 19
 καταλλάσσω¹ ἑαυτῷ, μὴ λογιζόμενος αὐτοῖς τὰ
 παραπτώματα³ αὐτῶν, καὶ θέμενος ἐν ἡμῖν τὸν λόγον
 τῆς καταλλαγῆς.²

Ὑπὲρ χριστοῦ οὖν πρεσβεύομεν,⁴ ὥς τοῦ θεοῦ 20
 παρακαλοῦντος δι' ἡμῶν: δεόμεθα⁵ ὑπὲρ χριστοῦ,
 καταλλάγητε¹ τῷ θεῷ. Τὸν γὰρ μὴ γνόντα ἁμαρτίαν, 21
 ὑπὲρ ἡμῶν ἁμαρτίαν ἐποίησεν, ἵνα ἡμεῖς γενώμεθα
 δικαιοσύνη θεοῦ ἐν αὐτῷ.

Συνεργοῦντες⁶ δὲ καὶ παρακαλοῦμεν μὴ εἰς κενὸν⁷ τὴν 6
 χάριν τοῦ θεοῦ δέξασθαι ὑμᾶς – λέγει γάρ, Καιρῷ 2
 δεκτῷ⁸ ἐπήκουσά⁹ σου, καὶ ἐν ἡμέρᾳ σωτηρίας
 ἐβοήθησά¹⁰ σοι: ἰδοὺ, νῦν καιρὸς εὐπρόσδεκτος,¹¹ ἰδοὺ,

¹ καταλλάσσω, reconcile. ² καταλλαγῆ, ἥς, ἡ, reconciliation. ³ παράπτωμα, τος, τό, trespass, falling away. ⁴ πρεσβεύω, be an ambassador, am aged. ⁵ δέομαι, ask, request. ⁶ συνεργέω, work together. ⁷ κενός, empty, vain. ⁸ δεκτός, acceptable, welcome. ⁹ ἐπακούω, hear, listen to. ¹⁰ βοηθέω, come to the aid of. ¹¹ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received.

νῦν ἡμέρα σωτηρίας – μηδεμίαν ἐν μηδενὶ διδόντες ³
 προσκοπὴν,¹ ἵνα μὴ μωμηθῇ² ἡ διακονία· ἀλλ' ἐν ⁴
 παντὶ συνιστῶντες³ ἑαυτοὺς ὡς θεοῦ διάκονοι, ἐν
 ὑπομονῇ πολλῇ, ἐν θλίψεσιν, ἐν ἀνάγκαις,⁴ ἐν
 στενοχωρίαις,⁵ ἐν πληγαῖς,⁶ ἐν φυλακαῖς, ἐν ⁵
 ἀκαταστασίαις,⁷ ἐν κόποις,⁸ ἐν ἀγρυπνίαις,⁹ ἐν
 νηστείαις,¹⁰ ἐν ἀγνότητι,¹¹ ἐν γνώσει,¹² ἐν μακροθυμίᾳ, ⁶
 ἐν χρηστότητι,¹⁴ ἐν πνεύματι ἀγίῳ, ἐν ἀγάπῃ
 ἀνυποκρίτῳ,¹⁵ ἐν λόγῳ ἀληθείας, ἐν δυνάμει θεοῦ, διὰ ⁷
 τῶν ὀπλῶν¹⁶ τῆς δικαιοσύνης τῶν δεξιῶν καὶ
 ἀριστερῶν,¹⁷ διὰ δόξης καὶ ἀτιμίας,¹⁸ διὰ δυσφημίας¹⁹ ⁸
 καὶ εὐφημίας:²⁰ ὡς πλάνοι²¹ καὶ ἀληθεῖς:²² ὡς ⁹
 ἀγνοούμενοι,²³ καὶ ἐπιγινωσκόμενοι: ὡς
 ἀποθνήσκοντες, καὶ ἰδοὺ, ζῶμεν: ὡς παιδευόμενοι,²⁴

¹ προσκοπή, ἥς, ἡ, cause for offense. ² μωμάομαι, find fault with, criticize. ³ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ⁴ ἀνάγκη, ἥς, ἡ, necessity, distress. ⁵ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ⁶ πληγή, ἥς, ἡ, blow, wound. ⁷ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ⁸ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ⁹ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching. ¹⁰ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ¹¹ ἀγνότης, ητος, ἡ, purity, chastity. ¹² γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge. ¹³ μακροθυμία, ας, ἡ, long-suffering, patience. ¹⁴ χρηστότης, ητος, ἡ, goodness, kindness. ¹⁵ ἀνυπόκριτος, sincere, without hypocrisy. ¹⁶ ὄπλον, ου, τό, tool, implement. ¹⁷ ἀριστερός, left, on the left. ¹⁸ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace. ¹⁹ δυσφημία, ας, ἡ, defamation, slander. ²⁰ εὐφημία, ας, ἡ, good report, commendation. ²¹ πλάνος, deceiver, misleading. ²² ἀληθής, true, unconcealed. ²³ ἀγνοέω, not know, be unaware. ²⁴ παιδεύω, teach, educate.

καὶ μὴ θανατούμενοι:¹ ὥς λυπούμενοι,² ἀεὶ³ δὲ 10
χαίροντες: ὥς πτωχοί, πολλοὺς δὲ πλουτίζοντες:⁴ ὥς
μηδὲν ἔχοντες, καὶ πάντα κατέχοντες.⁵

Τὸ στόμα ἡμῶν ἀνέωγεν πρὸς ὑμᾶς, Κορίνθιοι,⁶ ἡ 11
καρδιά ἡμῶν πεπλάτνται.⁷ Οὐ στενοχωρεῖσθε⁸ ἐν 12
ἡμῖν, στενοχωρεῖσθε⁸ δὲ ἐν τοῖς σπλάγχχνις⁹ ὑμῶν. 13
Τὴν δὲ αὐτὴν ἀντιμισθίαν¹⁰ – ὥς τέκνοις λέγω –
πλατύνθητε⁷ καὶ ὑμεῖς.

Μὴ γίνεσθε ἑτεροζυγοῦντες¹¹ ἀπίστοις:¹² τίς γὰρ μετοχή 14
δικαιοσύνης καὶ ἀνομίας;¹⁴ Τίς δὲ κοινωνία¹⁵ φωτὶ πρὸς
σκότος; Τίς δὲ συμφώνησις¹⁶ χριστῷ πρὸς Βελίαν;¹⁷ 15
ἢ τίς μερίς¹⁸ πιστῷ μετὰ ἀπίστου;¹² Τίς δὲ 16
συγκατάθεσις¹⁹ ναῷ θεοῦ μετὰ εἰδώλων;²⁰ Ὑμεῖς γὰρ
ναὸς θεοῦ ἐστε ζῶντος, καθὼς εἶπεν ὁ θεὸς ὅτι

¹ θανατόω, put to death, subdue. ² λυπέω, grieve, pain. ³ ἀεὶ, always, ever. ⁴ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ⁵ κατέχω, hold back, hold fast. ⁶ Κορίνθιος, ου, ὁ, Corinthian. ⁷ πλατύνω, broaden, enlarge. ⁸ στενοχωρέω, press upon, cramp. ⁹ σπλάγχχνα, ων, τά, bowels, compassion. ¹⁰ ἀντιμισθία, ας, ἡ, reward, recompense. ¹¹ ἑτεροζυγέω, be unevenly yoked, be mismated. ¹² ἀπίστος, unbelieving, faithless. ¹³ μετοχή, ἡς, ἡ, sharing, partnership. ¹⁴ ἀνομία, ας, ἡ, lawlessness, iniquity. ¹⁵ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution. ¹⁶ συμφώνησις, εως, ἡ, agreement, harmony. ¹⁷ Βελιάρ, ὁ, Beliar. ¹⁸ μερίς, ἰδος, ἡ, part, portion. ¹⁹ συγκατάθεσις, εως, ἡ, agreement, union. ²⁰ εἶδωλον, ου, τό, image, idol.

Ἐνοικήσω¹ ἐν αὐτοῖς, καὶ ἐμπεριπατήσω·² καὶ ἔσομαι
αὐτῶν θεός, καὶ αὐτοὶ ἔσονται μοι λαός. Διό, 17
Ἐξέλθετε ἐκ μέσου αὐτῶν καὶ ἀφορίσθητε,³ λέγει
κύριος, καὶ ἀκαθάρτου μὴ ἅπτεσθε· καγὼ εἰσδέξομαι⁴
ὑμᾶς, καὶ ἔσομαι ὑμῖν εἰς πατέρα, καὶ ὑμεῖς ἔσεσθέ 18
μοι εἰς υἱούς καὶ θυγατέρας,⁵ λέγει κύριος
παντοκράτωρ.⁶

Ταύτας οὖν ἔχοντες τὰς ἐπαγγελίας, ἀγαπητοί, 7
καθαρίσωμεν ἑαυτοὺς ἀπὸ παντὸς μολυσμοῦ⁷ σαρκὸς
καὶ πνεύματος, ἐπιτελοῦντες⁸ ἁγιωσύνην⁹ ἐν φόβῳ
θεοῦ.

Χωρήσατε¹⁰ ἡμᾶς· οὐδένα ἡδίκησαμεν,¹¹ οὐδένα 2
ἐφθείραμεν,¹² οὐδένα ἐπλεονεκτήσαμεν.¹³ Οὐ πρὸς 3
κατάκρισιν¹⁴ λέγω· προείρηκα¹⁵ γάρ, ὅτι ἐν ταῖς

¹ ἐνοικέω, dwell in, am settled in. ² ἐμπεριπατέω, walk about, walk among. ³ ἀφορίζω, separate, set apart. ⁴ εἰσδέχομαι, receive, welcome. ⁵ θυγάτηρ, τρως, ἡ, daughter. ⁶ παντοκράτωρ, ορος, ὁ, ruler of all, Almighty. ⁷ μολυσμός, οὐ, ὁ, defilement, staining. ⁸ ἐπιτελέω, complete, perform. ⁹ ἁγιωσύνη, ης, ἡ, holiness, holy or sanctified state. ¹⁰ χωρέω, make room for, hold. ¹¹ ἀδικέω, do wrong, harm. ¹² φθείρω, destroy, corrupt. ¹³ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁴ κατάκρισις, εως, ἡ, condemnation, act of condemnation. ¹⁵ προλέγω, say beforehand, forewarn.

καρδίαις ἡμῶν ἐστὲ εἰς τὸ συναποθανεῖν¹ καὶ συζῆν.² 4

Πολλή μοι παρρησία πρὸς ὑμᾶς, πολλή μοι καύχσις
 ὑπὲρ ὑμῶν: πεπλήρωμαι τῇ παρακλήσει,⁴
 ὑπερπερισσεύομαι⁵ τῇ χαρᾷ ἐπὶ πάσῃ τῇ θλίψει ἡμῶν.

Καὶ γὰρ ἐλθόντων ἡμῶν εἰς Μακεδονίαν⁶ οὐδεμίαν 5
 ἔσχηκεν ἄνεσιν⁷ ἢ σὰρξ ἡμῶν, ἀλλ' ἐν παντὶ
 θλιβόμενοι:⁸ ἔξωθεν⁹ μάχαι,¹⁰ ἔσωθεν¹¹ φόβοι. Ἀλλ' ὁ 6
 παρακαλῶν τοὺς ταπεινοὺς¹² παρεκάλεσεν ἡμᾶς, ὁ
 θεός, ἐν τῇ παρουσίᾳ¹³ Τίτου:¹⁴ οὐ μόνον δὲ ἐν τῇ 7
 παρουσίᾳ¹³ αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ ἐν τῇ παρακλήσει⁴ ἣ
 παρεκλήθη ἐφ' ὑμῖν, ἀναγγέλλων¹⁵ ἡμῖν τὴν ὑμῶν
 ἐπιπόθησιν,¹⁶ τὸν ὑμῶν ὀδυρμόν,¹⁷ τὸν ὑμῶν ζῆλον¹⁸
 ὑπὲρ ἐμοῦ, ὥστε με μᾶλλον χαρῆναι. Ὅτι εἰ καὶ 8
 ἐλύπησα¹⁹ ὑμᾶς ἐν τῇ ἐπιστολῇ,²⁰ οὐ μεταμέλομαι,²¹ εἰ

¹ συναποθνήσκω, die with, die together with. ² συζάω, live with, live together with. ³ καύχσις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁴ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁵ ὑπερπερισσεύω, abound much more, abound exceedingly. ⁶ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia. ⁷ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ⁸ θλίβω, press, oppress. ⁹ ἔξωθεν, from without, outside (gen). ¹⁰ μάχη, ης, ἡ, fight, conflict. ¹¹ ἔσωθεν, from within, within. ¹² ταπεινός, humble, downcast. ¹³ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ¹⁴ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁵ ἀναγγέλλω, announce, report. ¹⁶ ἐπιπόθησις, εως, ἡ, longing, eager longing. ¹⁷ ὀδυρμός, ου, ὁ, lamentation, mourning. ¹⁸ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁹ λυπέω, grieve, pain. ²⁰ ἐπιστολή, ης, ἡ, letter, dispatch. ²¹ μεταμέλομαι, regret, repent.

καὶ μετεμελόμην·¹ βλέπω γὰρ ὅτι ἡ ἐπιστολὴ² ἐκείνη,
 εἰ καὶ πρὸς ὥραν, ἐλύπησεν³ ὑμᾶς. Νῦν χαίρω, οὐχ⁹
 ὅτι ἐλυπήθητε,³ ἀλλ' ὅτι ἐλυπήθητε³ εἰς μετάνοιαν·⁴
 ἐλυπήθητε³ γὰρ κατὰ θεόν, ἵνα ἐν μηδενὶ ζημιωθῆτε⁵
 ἐξ ἡμῶν. Ἡ γὰρ κατὰ θεὸν λύπη⁶ μετάνοιαν⁴ εἰς¹⁰
 σωτηρίαν ἀμεταμέλητον⁷ κατεργάζεται·⁸ ἡ δὲ τοῦ
 κόσμου λύπη⁶ θάνατον κατεργάζεται·⁸ Ἰδοὺ γάρ, αὐτὸ¹¹
 τοῦτο, τὸ κατὰ θεὸν λυπηθῆναι³ ὑμᾶς, πόσῃ⁹
 κατειργάσατο⁸ ὑμῖν σπουδὴν,¹⁰ ἀλλὰ ἀπολογίαν,¹¹
 ἀλλὰ ἀγανάκτησιν,¹² ἀλλὰ φόβον, ἀλλὰ ἐπιπόθησιν,¹³
 ἀλλὰ ζῆλον,¹⁴ ἀλλὰ ἐκδίκησιν.¹⁵ Ἐν παντὶ
 συνεστήσατε¹⁶ ἑαυτοὺς ἀγνοῦς¹⁷ εἶναι ἐν τῷ πράγματι.
 Ἄρα εἰ καὶ ἔγραψα ὑμῖν, οὐχ εἵνεκεν¹⁹ τοῦ¹²
 ἀδικήσαντος,²⁰ οὐδὲ εἵνεκεν¹⁹ τοῦ ἀδικηθέντος,²⁰ ἀλλ'
 εἵνεκεν¹⁹ τοῦ φανερωθῆναι τὴν σπουδὴν¹⁰ ὑμῶν τὴν

¹ μεταμέλωμαι, regret, repent. ² ἐπιστολή, ἥς, ἡ, letter, dispatch. ³ λυπέω, grieve, pain. ⁴ μετάνοια, ας, ἡ, repentance, change of mind. ⁵ ζημιόω, suffer loss, inflict loss upon. ⁶ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ⁷ ἀμεταμέλητος, without regret, not to be repented of. ⁸ κατεργάζομαι, work out, produce. ⁹ πόσος, how many? how great? ¹⁰ σπουδή, ἥς, ἡ, haste, diligence. ¹¹ ἀπολογία, ας, ἡ, speech in defense, verbal defense. ¹² ἀγανάκτησις, εως, ἡ, indignation. ¹³ ἐπιπόθησις, εως, ἡ, longing, eager longing. ¹⁴ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁵ ἐκδίκησις, εως, ἡ, vengeance, vindication. ¹⁶ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁷ ἁγός, pure, holy. ¹⁸ πᾶγμα, τος, τό, deed, matter. ¹⁹ ἕνεκεν, for the sake of, on account of. ²⁰ ἀδικέω, do wrong, harm.

ὑπὲρ ἡμῶν πρὸς ὑμᾶς ἐνώπιον τοῦ θεοῦ. Διὰ τοῦτο 13
 παρακεκλήμεθα.

Ἐπὶ δὲ τῇ παρακλήσει¹ ὑμῶν περισσοτέρως² μᾶλλον
 ἐχάρημεν ἐπὶ τῇ χαρᾷ Τίτου,³ ὅτι ἀναπέπαυται⁴ τὸ
 πνεῦμα αὐτοῦ ἀπὸ πάντων ὑμῶν. Ὅτι εἴ τι αὐτῷ ὑπὲρ 14
 ὑμῶν κεκαύχημαι, οὐ κατησχύνθην·⁵ ἀλλ' ὡς πάντα
 ἐν ἀληθείᾳ ἐλάλησαμεν ὑμῖν, οὕτως καὶ ἡ καύχησις⁶
 ἡμῶν ἢ ἐπὶ Τίτου³ ἀλήθεια ἐγενήθη. Καὶ τὰ 15
 σπλάγχνα⁷ αὐτοῦ περισσοτέρως² εἰς ὑμᾶς ἐστίν,
 ἀναμιμνησκομένου⁸ τὴν πάντων ὑμῶν ὑπακοήν,⁹ ὡς
 μετὰ φόβου καὶ τρόμου¹⁰ ἐδέξασθε αὐτόν. Χαίρω ὅτι 16
 ἐν παντὶ θαρρῶ¹¹ ἐν ὑμῖν.

Γνωρίζομεν¹² δὲ ὑμῖν, ἀδελφοί, τὴν χάριν τοῦ θεοῦ τὴν 8
 δεδομένην ἐν ταῖς ἐκκλησίαις τῆς Μακεδονίας·¹³ ὅτι 2

¹ παράκλησις, εὐωχία, ἡ, exhortation, consolation. ² περισσῶς, abundantly, exceedingly. ³ Τίτος, οὐ, ὁ, Titus. ⁴ ἀναπαύω, refresh, take rest. ⁵ καταισχύνω, put to shame, shame. ⁶ καύχησις, εὐωχία, ἡ, boasting, act of boasting. ⁷ σπλάγχνα, ὠν, τὰ, bowels, compassion. ⁸ ἀναμιμνήσκω, remind, remember. ⁹ ὑπακοή, ἡ, obedience. ¹⁰ τρόμος, οὐ, ὁ, trembling, quaking. ¹¹ θαρρέω, of good courage, have confidence. ¹² γνωρίζω, make known, declare. ¹³ Μακεδονία, ας, ἡ, Macedonia.

ἐν πολλῇ δοκιμῇ¹ θλίψεως ἢ περισσεΐα² τῆς χαρᾶς
αὐτῶν καὶ ἢ κατὰ βάθους³ πτωχείας⁴ αὐτῶν
ἐπερίσσευσεν εἰς τὸν πλοῦτον⁵ τῆς ἀπλότητος⁶ αὐτῶν.

Ὅτι κατὰ δύναμιν, μαρτυρῶ, καὶ ὑπὲρ δύναμιν 3
αὐθαίρετοι,⁷ μετὰ πολλῆς παρακλήσεως⁸ δεόμενοι⁹ 4
ἡμῶν, τὴν χάριν καὶ τὴν κοινωνίαν¹⁰ τῆς διακονίας
τῆς εἰς τοὺς ἁγίους: καὶ οὐ καθὼς ἡλπίσαμεν, ἀλλ' 5
ἑαυτοὺς ἔδωκαν πρῶτον τῷ κυρίῳ, καὶ ἡμῖν διὰ
θελήματος θεοῦ εἰς τὸ παρακαλέσαι ἡμᾶς Τίτον,¹¹ ἵνα 6
καθὼς προενήρξατο,¹² οὕτως καὶ ἐπιτελέσῃ¹³ εἰς ὑμᾶς
καὶ τὴν χάριν ταύτην. Ἀλλ' ὥσπερ ἐν παντὶ 7
περισσεύετε, πίστει, καὶ λόγῳ, καὶ γνώσει,¹⁴ καὶ πάσῃ
σπουδῇ,¹⁵ καὶ τῇ ἐξ ὑμῶν ἐν ἡμῖν ἀγάπῃ, ἵνα καὶ ἐν
ταύτῃ τῇ χάριτι περισσεύητε. Οὐ κατ' ἐπιταγὴν¹⁶ 8
λέγω, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐτέρων σπουδῆς¹⁵ καὶ τὸ τῆς

¹ δοκιμή, ἤ, ἢ, proof, approval. ² περισσεΐα, ας, ἢ, superfluity, surplus. ³ βάθος, ους, τό, depth, deep. ⁴ πτωχεία, ας, ἢ, poverty, beggary. ⁵ πλοῦτος, ου, ό, wealth, riches. ⁶ ἀπλότης, ητος, ἢ, singleness, hence simplicity. ⁷ αὐθαίρετος, of one's own accord. ⁸ παράκλησις, εως, ἢ, exhortation, consolation. ⁹ δεομαι, ask, request. ¹⁰ κοινωνία, ας, ἢ, fellowship, contribution. ¹¹ Τίτος, ου, ό, Titus. ¹² προενάρχομαι, begin (beforehand), begin before. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ γνώσις, εως, ἢ, wisdom, knowledge. ¹⁵ σπουδή, ἤς, ἢ, haste, diligence. ¹⁶ ἐπιταγή, ἤς, ἢ, command, commandment.

ὑμετέρας¹ ἀγάπης γνήσιον² δοκιμάζων.³ Γινώσκετε 9
 γὰρ τὴν χάριν τοῦ κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ χριστοῦ, ὅτι δι'
 ὑμᾶς ἐπτώχευσεν,⁴ πλούσιος⁵ ὢν, ἵνα ὑμεῖς τῇ ἐκείνου
 πτωχείᾳ⁶ πλουτήσητε.⁷ Καὶ γνώμην⁸ ἐν τούτῳ δίδωμι: 10
 τοῦτο γὰρ ὑμῖν συμφέρει,⁹ ὅτινες οὐ μόνον τὸ
 ποιῆσαι ἀλλὰ καὶ τὸ θέλαιν προενηρξασθε¹⁰ ἀπὸ
 πέρυσι.¹¹ Νυνὶ¹² δὲ καὶ τὸ ποιῆσαι ἐπιτελέσατε,¹³ ὅπως, 11
 καθάπερ¹⁴ ἡ προθυμία¹⁵ τοῦ θέλαιν, οὕτως καὶ τὸ
 ἐπιτελέσαι¹³ ἐκ τοῦ ἔχειν. Εἰ γὰρ ἡ προθυμία¹⁵ 12
 πρόκειται,¹⁶ καθὼς¹⁷ ἐὰν ἔχη τις, εὐπρόσδεκτος,¹⁸ οὐ
 καθὼς¹⁷ οὐκ ἔχει. Οὐ γὰρ ἵνα ἄλλοις ἄνεσις,¹⁹ ὑμῖν δὲ 13
 θλίψις: ἀλλ' ἐξ ἰσότητος,²⁰ ἐν τῷ νῦν καιρῷ τὸ ὑμῶν
 περισσευμα²¹ εἰς τὸ ἐκείνων ὑστέρημα,²² ἵνα καὶ τὸ 14
 ἐκείνων περισσευμα²¹ γένηται εἰς τὸ ὑμῶν ὑστέρημα:²²
 ὅπως γένηται ἰσότης,²⁰ καθὼς γέγραπται, Ὁ τὸ πολὺ, 15

¹ ὑμέτερος, your. ² γνήσιος, genuine, true. ³ δοκιμάζω, prove, approve. ⁴ πτωχεύω, be (extremely) poor, destitute. ⁵ πλούσιος, rich. ⁶ πτωχεία, ας, ἡ, poverty, beggary. ⁷ πλουτέω, be rich, become rich. ⁸ γνώμη, ης, ἡ, purpose, opinion. ⁹ συμφέρω, bring together, it is profitable. ¹⁰ προενηρξομαι, begin (beforehand), begin before. ¹¹ πέρυσι, last year. ¹² νυνί, now, already. ¹³ ἐπιτελέω, complete, perform. ¹⁴ καθάπερ, even as, just as. ¹⁵ προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹⁶ πρόκειται, be set before, be exhibited. ¹⁷ καθὼς, in so far as, as. ¹⁸ εὐπρόσδεκτος, acceptable, well-received. ¹⁹ ἄνεσις, εως, ἡ, loosening, relaxation. ²⁰ ἰσότης, ητος, ἡ, equality, fairness. ²¹ περισσευμα, τος, τό, superfluity, abundance. ²² ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need.

οὐκ ἐπλεόνασεν·¹ καὶ ὁ τὸ ὀλίγον, οὐκ ἡλαττόνησεν.²

Χάρις δὲ τῷ θεῷ τῷ διδόντι τὴν αὐτὴν σπουδὴν³ ὑπὲρ 16

ὑμῶν ἐν τῇ καρδίᾳ Τίτου.⁴ Ὅτι τὴν μὲν παράκλησιν⁵ 17

ἐδέξατο, σπουδαιότερος⁶ δὲ ὑπάρχων, αὐθαίρετος⁷

ἐξῆλθεν πρὸς ὑμᾶς. Συνεπέμψαμεν⁸ δὲ μετ' αὐτοῦ τὸν 18

ἀδελφόν, οὗ ὁ ἔπαινος⁹ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ διὰ πασῶν

τῶν ἐκκλησιῶν· οὐ μόνον δέ, ἀλλὰ καὶ χειροτονηθεὶς¹⁰ 19

ὑπὸ τῶν ἐκκλησιῶν συνέκδημος¹¹ ἡμῶν σὺν τῇ

χάριτι ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν πρὸς τὴν

αὐτοῦ τοῦ κυρίου δόξαν καὶ προθυμίαν¹² ἡμῶν· 20

στελλόμενοι¹³ τοῦτο, μή τις ἡμᾶς μωμήσῃται¹⁴ ἐν τῇ

ἀδρότῃ¹⁵ ταύτῃ τῇ διακονουμένῃ ὑφ' ἡμῶν· 21

προνοούμενοι¹⁶ καλὰ οὐ μόνον ἐνώπιον κυρίου ἀλλὰ

καὶ ἐνώπιον ἀνθρώπων. Συνεπέμψαμεν⁸ δὲ αὐτοῖς τὸν 22

ἀδελφὸν ἡμῶν, ὃν ἐδοκιμάσαμεν¹⁷ ἐν πολλοῖς

¹ πλεονάζω, superabound, make to abound. ² ἡλαττόνέω, have less, have too little. ³ σπουδῇ, ἤς, ἡ, haste, diligence.

⁴ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁵ παράκλησις, εως, ἡ, exhortation, consolation. ⁶ σπουδαῖος, diligent, earnest. ⁷ αὐθαίρετος, of one's own accord. ⁸ συμπεμπω, send with, send along with. ⁹ ἔπαινος, ου, ὁ, praise, commendation. ¹⁰ χειροτονέω, choose, appoint. ¹¹ συνέκδημος, ου, ὁ, traveling companion, fellow traveler. ¹² προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹³ στέλλω, arrange, take care. ¹⁴ μωμάομαι, find fault with, criticize. ¹⁵ ἀδρότης, ητος, ἡ, abundance, lavishness. ¹⁶ προνοέω, provide for, have regard for. ¹⁷ δοκιμάζω, prove, approve.

πολλάκις¹ σπουδαῖον² ὄντα, νυνὶ³ δὲ πολὺ
 σπουδαιότερον,² πεποιθήσει⁴ πολλῇ τῇ εἰς ὑμᾶς. Εἴτε 23
 ὑπὲρ Τίτου,⁵ κοινωνὸς⁶ ἐμὸς καὶ εἰς ὑμᾶς συνεργός·⁷
 εἴτε ἀδελφοὶ ἡμῶν, ἀπόστολοι ἐκκλησιῶν, δόξα
 χριστοῦ. Τὴν οὖν ἔνδειξιν⁸ τῆς ἀγάπης ὑμῶν, καὶ 24
 ἡμῶν καυχήσεως⁹ ὑπὲρ ὑμῶν, εἰς αὐτοὺς ἐνδείξασθε¹⁰
 εἰς πρόσωπον τῶν ἐκκλησιῶν.

Περὶ μὲν γὰρ τῆς διακονίας τῆς εἰς τοὺς ἁγίους 9
 περισσόν¹¹ μοί ἐστιν τὸ γράφειν ὑμῖν: οἶδα γὰρ τὴν 2
 προθυμίαν¹² ὑμῶν, ἣν ὑπὲρ ὑμῶν καυχῶμαι
 Μακεδόσιν,¹³ ὅτι Ἀχαΐα¹⁴ παρεσκευάσται¹⁵ ἀπὸ
 πέρυσι·¹⁶ καὶ ὁ ἐξ ὑμῶν ζῆλος¹⁷ ἠρέθισεν¹⁸ τοὺς
 πλείονας. Ἐπεμψα δὲ τοὺς ἀδελφούς, ἵνα μὴ τὸ 3
 καύχημα¹⁹ ἡμῶν τὸ ὑπὲρ ὑμῶν κενωθῇ²⁰ ἐν τῷ μέρει
 τούτῳ: ἵνα, καθὼς ἔλεγον, παρεσκευασμένοι¹⁵ ᾗτε: 4

¹ πολλάκις, often, many times. ² σπουδαῖος, diligent, earnest. ³ νυνί, now, already. ⁴ πεποιθήσις, εὐσ, ἡ, confidence, trust. ⁵ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ⁶ κοινωνός, οὐ, ὁ, partner, sharer. ⁷ συνεργός, οὐ, ὁ, fellow worker. ⁸ ἐνδείξις, εὐσ, ἡ, proof, sign. ⁹ καύχησις, εὐσ, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁰ ἐνδείκνυμι, show forth, show. ¹¹ περισσός, excessive, abundant. ¹² προθυμία, ας, ἡ, eagerness, readiness. ¹³ Μακεδόν, ὄνος, ὁ, Macedonian. ¹⁴ Ἀχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ¹⁵ παρασκευάζω, prepare, make ready. ¹⁶ πέρυσι, last year. ¹⁷ ζῆλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ¹⁸ ἐρεθίζω, arouse, provoke. ¹⁹ καύχημα, τος, τό, boasting, ground of boasting. ²⁰ κενώω, empty, make void.

μήπως,¹ ἐὰν ἔλθωσιν σὺν ἐμοὶ Μακεδόνες² καὶ
 εὐρωσιν ὑμᾶς ἀπαρασκευάστους,³ καταισχυρθώμεν⁴
 ἡμεῖς – ἵνα μὴ λέγωμεν ὑμεῖς – ἐν τῇ ὑποστάσει⁵
 ταύτῃ τῆς καυχήσεως.⁶ Ἀναγκαῖον⁷ οὖν ἡγησάμεν⁸ 5
 παρακαλέσαι τοὺς ἀδελφούς, ἵνα προέλθωσιν⁹ εἰς
 ὑμᾶς, καὶ προκαταρτίσωσιν¹⁰ τὴν προκατηγγελημένην
 εὐλογίαν¹² ὑμῶν, ταύτην ἐτοιμήν¹³ εἶναι, οὕτως ὡς
 εὐλογίαν¹² καὶ μὴ ὡς πλεονεξίαν.¹⁴

Τοῦτο δέ, ὁ σπείρων φειδομένως,¹⁵ φειδομένως¹⁵ καὶ 6
 θερίσει:¹⁶ καὶ ὁ σπείρων ἐπ' εὐλογίαις,¹² ἐπ' εὐλογίαις¹²
 καὶ θερίσει.¹⁶ Ἐκαστος καθὼς προαιρεῖται¹⁷ τῇ καρδίᾳ: 7
 μὴ ἐκ λύπης¹⁸ ἢ ἐξ ἀνάγκης:¹⁹ ἱλαρὸν²⁰ γὰρ δότην²¹
 ἀγαπᾷ ὁ θεός. Δυνατὸς δὲ ὁ θεὸς πᾶσαν χάριν 8
 περισσεῦσαι εἰς ὑμᾶς, ἵνα ἐν παντὶ πάντοτε πᾶσαν

¹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ² Μακεδών, ὄνος, ὁ, Macedonian. ³ ἀπαρασκευάστος, not ready, unprepared. ⁴ καταισχύρω, put to shame, shame. ⁵ ὑπόστασις, εὐς, ἡ, substance, confidence. ⁶ καύχησις, εὐς, ἡ, boasting, act of boasting. ⁷ ἀναγκαῖος, necessary, essential. ⁸ ἡγέομαι, lead, be chief. ⁹ προέρχομαι, go in front, precede. ¹⁰ προκαταρτίζω, arrange beforehand. ¹¹ προκαταγγέλλω, foretell, announce beforehand. ¹² εὐλογία, ας, ἡ, blessing, adulation. ¹³ ἐτοιμος, ready, prepared. ¹⁴ πλεονεξία, ας, ἡ, covetousness, avarice. ¹⁵ φειδομένως, sparingly. ¹⁶ θερίζω, reap, gather. ¹⁷ προαιρέω, propose, purpose. ¹⁸ λύπη, ης, ἡ, pain, grief. ¹⁹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ²⁰ ἱλαρός, cheerful, glad. ²¹ δότης, ου, ὁ, giver.

αὐτάρκειαν¹ ἔχοντες περισσεύετε εἰς πᾶν ἔργον
 ἀγαθόν: καθὼς γέγραπται, Ἐσκόρπισεν,² ἔδωκεν τοῖς 9
 πένησιν:³ ἡ δικαιοσύνη αὐτοῦ μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Ὁ 10
 δὲ ἐπιχορηγῶν⁴ σπέρμα τῷ σπείροντι, καὶ ἄρτον εἰς
 βρώσιν⁵ χορηγήσαι,⁶ καὶ πληθύναι⁷ τὸν σπόρον⁸ ὑμῶν,
 καὶ αὐξήσαι⁹ τὰ γενήματα¹⁰ τῆς δικαιοσύνης ὑμῶν: ἐν 11
 παντὶ πλουτιζόμενοι¹¹ εἰς πᾶσαν ἀπλότητα,¹² ἥτις
 κατεργάζεται¹³ δι' ἡμῶν εὐχαριστίαν¹⁴ τῷ θεῷ. Ὅτι ἡ 12
 διακονία τῆς λειτουργίας¹⁵ ταύτης οὐ μόνον ἐστὶν
 προσαναπληροῦσα¹⁶ τὰ ὑστερήματα¹⁷ τῶν ἁγίων,
 ἀλλὰ καὶ περισσεύουσα διὰ πολλῶν εὐχαριστιῶν¹⁴ τῷ
 θεῷ: διὰ τῆς δοκιμῆς¹⁸ τῆς διακονίας ταύτης 13
 δοξάζοντες τὸν θεὸν ἐπὶ τῇ ὑποταγῇ¹⁹ τῆς ὁμολογίας²⁰
 ὑμῶν εἰς τὸ εὐαγγέλιον τοῦ χριστοῦ, καὶ ἀπλότητι¹²
 τῆς κοινωνίας²¹ εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς πάντας: καὶ αὐτῶν 14

¹ αὐτάρκεια, ας, ἡ, sufficiency, contentment. ² σκορπίζω, scatter, disperse. ³ πένης, ητος, ὁ, poor, needy. ⁴ ἐπιχορηγέω, supply, provide. ⁵ βρώσις, εως, ἡ, eating, food. ⁶ χορηγέω, provide, supply in abundance. ⁷ πληθύνω, multiply, increase. ⁸ σπόρος, ου, ὁ, seed (sown), seed for sowing. ⁹ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁰ γέννημα, τος, τό, offspring, child. ¹¹ πλουτίζω, enrich, make wealthy. ¹² ἀπλότης, ητος, ἡ, singleness, hence simplicity. ¹³ κατεργάζομαι, work out, produce. ¹⁴ εὐχαριστία, ας, ἡ, thanksgiving, thankfulness. ¹⁵ λειτουργία, ας, ἡ, service, ministry. ¹⁶ προσαναπληρώω, supply. ¹⁷ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁸ δοκιμή, ἡς, ἡ, proof, approval. ¹⁹ ὑποταγή, ἡς, ἡ, subjection, obedience. ²⁰ ὁμολογία, ας, ἡ, confession, profession. ²¹ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution.

δεήσει¹ ὑπὲρ ὑμῶν ἐπιποθούντων² ὑμᾶς διὰ τὴν
 ὑπερβάλλουσιν³ χάριν τοῦ θεοῦ ἐφ' ὑμῖν. Χάρις δὲ τῷ 15
 θεῷ ἐπὶ τῇ ἀνεκδιηγῇ⁴ αὐτοῦ δωρεᾷ.⁵

Αὐτὸς δὲ ἐγὼ Παῦλος παρακαλῶ ὑμᾶς διὰ τῆς 10
 πραότητος⁶ καὶ ἐπιεικείας⁷ τοῦ χριστοῦ, ὃς κατὰ
 πρόσωπον μὲν ταπεινὸς⁸ ἐν ὑμῖν, ἀπὼν⁹ δὲ θαρρῶ¹⁰ εἰς
 ὑμᾶς· δέομαι¹¹ δέ, τὸ μὴ παρῶν¹² θαρρῆσαι¹⁰ τῇ 2
 πεποιθήσει¹³ ἣ λογίζομαι τολμῆσαι¹⁴ ἐπὶ τινας τοὺς
 λογιζομένους ἡμᾶς ὡς κατὰ σάρκα περιπατοῦντας. 3
 Ἐν σαρκὶ γὰρ περιπατοῦντες, οὐ κατὰ σάρκα
 στρατεύομεθα¹⁵ – τὰ γὰρ ὅπλα¹⁶ τῆς στρατείας¹⁷ ἡμῶν 4
 οὐ σαρκικά,¹⁸ ἀλλὰ δυνατὰ τῷ θεῷ πρὸς καθαίρεσιν¹⁹
 ὀχυρωμάτων²⁰ – λογισμοὺς²¹ καθαιρούντες²² καὶ πᾶν 5
 ὕψωμα²³ ἐπαιρόμενον²⁴ κατὰ τῆς γνώσεως²⁵ τοῦ θεοῦ,

¹ δέησις, εως, ἡ, entreaty, prayer. ² ἐπιποθέω, long for, strain after. ³ ὑπερβάλλω, go beyond, surpass. ⁴ ἀνεκδιήγητος, indescribable. ⁵ δωρεά, ἀς, ἡ, gift, free gift. ⁶ πραΰτης, mildness, gentleness. ⁷ ἐπιεικεία, ας, ἡ, kindness, gentleness. ⁸ ταπεινός, humble, downcast. ⁹ ἀπειμι, go away, depart. ¹⁰ θαρρῶ, of good courage, have confidence. ¹¹ δέομαι, ask, request. ¹² πάρεμι, be present, have arrived. ¹³ πεποιθῆσις, εως, ἡ, confidence, trust. ¹⁴ τολμάω, dare, endure. ¹⁵ στρατεύομαι, make war, hence to serve as a soldier. ¹⁶ ὅπλον, ου, τό, tool, implement. ¹⁷ στρατεία, ας, ἡ, campaign, warfare. ¹⁸ σαρκικός, fleshly, carnal. ¹⁹ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ²⁰ ὀχύρωμα, τος, τό, fortress, strong defense. ²¹ λογισμός, ου, ὁ, reasoning, reflection. ²² καθαιρέω, take down, pull down. ²³ ὕψωμα, τος, τό, height, lofty thing. ²⁴ ἐπαίρω, lift up, raise. ²⁵ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge.

καὶ αἰχμαλωτίζοντες¹ πᾶν νόημα² εἰς τὴν ὑπακοὴν³
τοῦ χριστοῦ, καὶ ἐν ἐτοιμίᾳ⁴ ἔχοντες ἐκδικῆσαι⁵ πᾶσαν 6
παρακοήν,⁶ ὅταν πληρωθῇ ὑμῶν ἡ ὑπακοή.³ Τὰ κατὰ 7
πρόσωπον βλέπετε; Εἴ τις πέποιθεν ἐαυτῷ χριστοῦ
εἶναι, τοῦτο λογιζέσθω πάλιν ἅφ' ἑαυτοῦ, ὅτι καθὼς
αὐτὸς χριστοῦ, οὕτως καὶ ἡμεῖς χριστοῦ. Ἐάν τε γὰρ 8
καὶ περισσότερόν⁷ τι καυχώσωμαι περὶ τῆς ἐξουσίας
ἡμῶν – ἥς ἔδωκεν ὁ κύριος ἡμῖν εἰς οἰκοδομήν,⁸ καὶ
οὐκ εἰς καθαίρεσιν⁹ ὑμῶν – οὐκ αἰσχυνθήσομαι:¹⁰ ἵνα 9
μὴ δόξω ὡς ἂν ἐκφοβεῖν¹¹ ὑμᾶς διὰ τῶν ἐπιστολῶν.¹² 10
Ὅτι, Αἱ μὲν ἐπιστολαί,¹² φησὶν, βαρεῖαι¹³ καὶ ἰσχυραί:
ἡ δὲ παρουσία¹⁵ τοῦ σώματος ἀσθενής,¹⁶ καὶ ὁ λόγος
ἐξουθενημένος.¹⁷ Τοῦτο λογιζέσθω ὁ τοιοῦτος, ὅτι οἶοί 11
ἐσμεν τῷ λόγῳ δι' ἐπιστολῶν¹² ἀπόντες,¹⁹ τοιοῦτοι καὶ
παρόντες²⁰ τῷ ἔργῳ. Οὐ γὰρ τολμῶμεν²¹ ἐγκρίναι²² ἡ 12

¹ αἰχμαλωτίζω, take or lead captive, take captive. ² νόημα, τος, τό, thought, mind. ³ ὑπακοή, ἡς, ἡ, obedience. ⁴ ἔτοιμος, ready, prepared. ⁵ ἐκδικέω, vindicate, avenge. ⁶ παρακοή, ἡς, ἡ, disobedience. ⁷ περισσός, excessive, abundant. ⁸ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ⁹ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ¹⁰ αἰσχύνομαι, dishonor, put to shame. ¹¹ ἐκφοβέω, frighten, terrify. ¹² ἐπιστολή, ἡς, ἡ, letter, dispatch. ¹³ βαρύς, heavy, burdensome. ¹⁴ ἰσχυρός, strong, mighty. ¹⁵ παρουσία, ας, ἡ, presence, coming. ¹⁶ ἀσθενής, weak, infirm. ¹⁷ ἐξουθενέω, despise, ignore. ¹⁸ οἷος, such as, of what kind. ¹⁹ ἀπείμι, go away, depart. ²⁰ πάρεμι, be present, have arrived. ²¹ τολμάω, dare, endure. ²² ἐγκρίνω, class, classify.

συγκρίναι¹ ἑαυτοὺς τισιν τῶν ἑαυτοὺς συνιστανόντων:
 ἀλλὰ αὐτοὶ ἐν ἑαυτοῖς ἑαυτοὺς μετροῦντες,³ καὶ
 συγκρίνοντες¹ ἑαυτοὺς ἑαυτοῖς, οὐ συνιοῦσιν.⁴ Ἡμεῖς 13
 δὲ οὐχὶ εἰς τὰ ἄμετρα⁵ καυχησόμεθα, ἀλλὰ κατὰ τὸ
 μέτρον⁶ τοῦ κανόνος⁷ οὗ ἐμέρισεν⁸ ἡμῖν ὁ θεός, μέτρου,
 ἐφικέσθαι⁹ ἄχρι καὶ ὑμῶν. Οὐ γὰρ ὥς μὴ 14
 ἐφικνούμενοι⁹ εἰς ὑμᾶς ὑπερεκτείνομεν¹⁰ ἑαυτοὺς:
 ἄχρι γὰρ καὶ ὑμῶν ἐφθάσαμεν¹¹ ἐν τῷ εὐαγγελίῳ τοῦ
 χριστοῦ: οὐκ εἰς τὰ ἄμετρα⁵ καυχώμενοι, ἐν 15
 ἄλλοτρίοις¹² κόποις,¹³ ἐλπίδα δὲ ἔχοντες, αὐξανομένης
 τῆς πίστεως ὑμῶν, ἐν ὑμῖν μεγαλυνθῆναι¹⁵ κατὰ τὸν
 κανόνα⁷ ἡμῶν εἰς περισσεῖαν,¹⁶ εἰς τὰ ὑπερέκεινα¹⁷ 16
 ὑμῶν εὐαγγελίσασθαι, οὐκ ἐν ἄλλοτρίῳ¹² κανόνι⁷ εἰς
 τὰ ἔτοιμα¹⁸ καυχῆσασθαι. Ὁ δὲ καυχώμενος, ἐν κυρίῳ 17
 καυχάσθω. Οὐ γὰρ ὁ ἑαυτὸν συνιστῶν,² ἐκεῖνός ἐστιν 18

¹ συγκρίνω, combine, compare. ² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ³ μετρέω, measure, estimate. ⁴ συνίημι, understand, consider. ⁵ ἄμετρος, immeasurable, not measurable. ⁶ μέτρον, ου, τό, measure, measuring rod. ⁷ κανὼν, ὄνος, ὁ, rule, standard. ⁸ μερίζω, divide, part. ⁹ ἐφικνέομαι, reach, come to. ¹⁰ ὑπερεκτείνω, stretch out beyond, overextend. ¹¹ φθάνω, come before another, anticipate. ¹² ἄλλότριος, strange, foreign. ¹³ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ¹⁴ αὐξάνω, cause to grow, increase. ¹⁵ μεγαλύνω, make or declare great, enlarge. ¹⁶ περισσεῖα, ας, ἡ, superfluity, surplus. ¹⁷ ὑπερέκεινα, beyond. ¹⁸ ἔτοιμος, ready, prepared.

δόκιμος,¹ ἀλλ' ὃν ὁ κύριος συνίστησιν.²

Ὅφελον³ ἀνείχεσθέ⁴ μου μικρὸν τῇ ἀφροσύνῃ·⁵ ἀλλὰ **11**

καὶ ἀνέχεσθέ⁴ μου. Ζηλῶ⁶ γὰρ ὑμᾶς θεοῦ ζήλῳ·⁷ **2**

ἡρμοσάμην⁸ γὰρ ὑμᾶς ἐνὶ ἀνδρὶ παρθένον⁹ ἁγνὴν¹⁰

παραστήσαι τῷ χριστῷ. Φοβοῦμαι δὲ μήπως¹¹ ὥς ὁ **3**

ὄφις¹² Εὐὰν¹³ ἐξηπάτησεν¹⁴ ἐν τῇ πανουργίᾳ¹⁵ αὐτοῦ,

οὕτως¹⁶ φθαρῇ¹⁷ τὰ νοήματα¹⁸ ὑμῶν ἀπὸ τῆς

ἀπλότητος¹⁹ τῆς εἰς τὸν χριστόν. Εἰ μὲν γὰρ ὁ **4**

ἐρχόμενος ἄλλον Ἰησοῦν κηρύσσει ὃν οὐκ ἐκηρύξαμεν,

ἢ πνεῦμα ἕτερον λαμβάνετε ὃ οὐκ ἐλάβετε, ἢ

εὐαγγέλιον ἕτερον ὃ οὐκ ἐδέξασθε, καλῶς ἡνείχεσθε.⁴ **5**

Λογίζομαι γὰρ μηδὲν ὑστερηκέναι²⁰ τῶν ὑπὲρ λίαν²¹

ἀποστολῶν. Εἰ δὲ καὶ ἰδιώτης²² τῷ λόγῳ, ἀλλ' οὐ τῇ **6**

γνώσει·²³ ἀλλ' ἐν παντὶ φανερωθέντες ἐν πᾶσιν εἰς

¹ δόκιμος, tested, approved. ² συνίστημι, commend (transitive), stand with. ³ ὄφελον, would that (used to express a fruitless wish) ⁴ ἀνέχομαι, endure, bear with. ⁵ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ⁶ ζηλόω, be zealous, am jealous. ⁷ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ ἀρμόζω, fit, join. ⁹ παρθένος, ου, ἡ, virgin. ¹⁰ ἁγνός, pure, holy. ¹¹ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ¹² ὄφις, εως, ὁ, snake, serpent. ¹³ Εὐὰ, ας, ἡ, Eve. ¹⁴ ἐξαπατάω, seduce wholly, deceive. ¹⁵ πανουργία, ας, ἡ, cleverness, craftiness. Trickery. ¹⁶ οὕτως, thus, so. ¹⁷ φθείρω, destroy, corrupt. ¹⁸ νόημα, τος, τό, thought, mind. ¹⁹ ἀπλότης, ης, ἡ, singleness, hence simplicity. ²⁰ ὑστερέω, lack, need. ²¹ λίαν, greatly, very. ²² ἰδιώτης, ου, ὁ, unskilled or ungifted person, amateur. ²³ γνώσις, εως, ἡ, wisdom, knowledge.

ὑμᾶς. Ἡ ἁμαρτίαν ἐποίησα ἑμαυτὸν ταπεινῶν¹ ἵνα 7
 ὑμεῖς ὑψωθῆτε,² ὅτι δωρεὰν³ τὸ τοῦ θεοῦ εὐαγγέλιον
 εὐηγγελισάμην ὑμῖν; Ἄλλας ἐκκλησίας ἐσύλησα,⁴ 8
 λαβὼν ὀψώνιον⁵ πρὸς τὴν ὑμῶν διακονίαν: καὶ παρῶν 9
 πρὸς ὑμᾶς καὶ ὑστερηθεῖς,⁷ οὐ κατενάρκησα⁸ οὐδενός:
 τὸ γὰρ ὑστέρημά⁹ μου προσανεπλήρωσαν¹⁰ οἱ
 ἀδελφοί, ἐλθόντες ἀπὸ Μακεδονίας:¹¹ καὶ ἐν παντὶ
 ἀβαρῇ¹² ὑμῖν ἑμαυτὸν ἐτήρησα καὶ τηρήσω. Ἔστιν 10
 ἀλήθεια χριστοῦ ἐν ἐμοί, ὅτι ἡ καύχησις¹³ αὕτη οὐ
 φραγῆσεται¹⁴ εἰς ἐμὲ ἐν τοῖς κλίμασιν¹⁵ τῆς Ἀχαΐας.¹⁶ 11
 Διὰ τί; Ὅτι οὐκ ἀγαπῶ ὑμᾶς; Ὁ θεὸς οἶδεν. Ὁ δὲ 12
 ποιῶ, καὶ ποιήσω, ἵνα ἐκκόψω¹⁷ τὴν ἀφορμὴν¹⁸ τῶν
 θελόντων ἀφορμὴν,¹⁸ ἵνα ἐν ᾧ καυχῶνται, εὐρεθῶσιν
 καθὼς καὶ ἡμεῖς. Οἱ γὰρ τοιοῦτοι ψευδαπόστολοι,¹⁹ 13
 ἐργάται²⁰ δόλιοι,²¹ μετασχηματιζόμενοι²² εἰς

¹ ταπεινός, humble, humiliate. ² ὑψόω, lift up, exalt. ³ δωρεάν, without cost, without cause. ⁴ συλάω, rob, plunder.
⁵ ὀψώνιον, ou, τό, compensation, wages. ⁶ πάρεμι, be present, have arrived. ⁷ ὑστερέω, lack, need. ⁸ καταναρκάω,
 burden, encumber. ⁹ ὑστέρημα, τος, τό, that which is lacking, need. ¹⁰ προσανεπλήρω, supply. ¹¹ Μακεδονία, ας, ἡ,
 Macedonia. ¹² ἀβαρής, not burdensome. ¹³ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ¹⁴ φράσσω, stop, shut. ¹⁵
 κλίμα, τος, τό, region, territory. ¹⁶ Αχαΐα, ας, ἡ, Achaia. ¹⁷ ἐκκόπτω, cut out, cut off. ¹⁸ ἀφορμή, ἡς, ἡ, occasion,
 opportunity. ¹⁹ ψευδαπόστολος, ου, ὁ, false apostle. ²⁰ ἐργάτης, ου, ὁ, workman, laborer. ²¹ δόλιος, deceitful,
 treacherous. ²² μετασχηματίζω, transform, disguise.

ἀποστόλους χριστοῦ. Καὶ οὐ θαυμαστόν·¹ αὐτὸς γὰρ ὁ 14

Σατανᾶς μετασχηματίζεται² εἰς ἄγγελον φωτός. Οὐ 15

μέγα οὖν εἰ καὶ οἱ διάκονοι αὐτοῦ μετασχηματίζονται²

ὡς διάκονοι δικαιοσύνης, ὧν τὸ τέλος ἔσται κατὰ τὰ

ἔργα αὐτῶν.

Πάλιν λέγω, μή τίς με δόξη ἄφρονα³ εἶναι· εἰ δὲ μήγε,⁴ 16

κἂν⁵ ὡς ἄφρονα³ δέξασθέ με, ἵνα κἀγὼ μικρόν τι

καυχήσωμαι. Ὁ λαλῶ, οὐ λαλῶ κατὰ κύριον, ἀλλ' ὡς 17

ἐν ἀφροσύνῃ,⁶ ἐν ταύτῃ τῇ ὑποστάσει⁷ τῆς

καυχήσεως.⁸ Ἐπεὶ⁹ πολλοὶ καυχῶνται κατὰ τὴν 18

σάρκα, κἀγὼ καυχήσομαι. Ἡδέως¹⁰ γὰρ ἀνέχεσθε¹¹ 19

τῶν ἀφρόνων,³ φρόνιμοι¹² ὄντες. Ἀνέχεσθε¹¹ γάρ, εἴ τις 20

ὕμᾱς καταδουλοῖ,¹³ εἴ τις κατεσθίει,¹⁴ εἴ τις λαμβάνει,

εἴ τις ἐπαίρεται,¹⁵ εἴ τις ὑμᾶς εἰς πρόσωπον δέρει.¹⁶ 21

Κατὰ ἀτιμίαν¹⁷ λέγω, ὡς ὅτι ἡμεῖς ἡσθενήσαμεν· ἐν ᾧ

¹ θαυμαστός, wonderful, marvelous. ² μετασχηματίζω, transform, disguise. ³ ἄφρων, foolish, senseless. ⁴ μήγε, otherwise (used in the phrase εἰ δὲ μήγε). ⁵ κἂν, and if, even if. ⁶ ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ⁷ ὑπόστασις, εως, ἡ, substance, confidence. ⁸ καύχησις, εως, ἡ, boasting, act of boasting. ⁹ ἐπεὶ, when, since. ¹⁰ ἡδέως, sweetly, gladly. ¹¹ ἀνέχομαι, endure, bear with. ¹² φρόνιμος, prudent, wise. ¹³ καταδουλόω, enslave. ¹⁴ κατεσθίω, eat up, devour. ¹⁵ ἐπαίρω, lift up, raise. ¹⁶ δέρω, beat, flay. ¹⁷ ἀτιμία, ας, ἡ, dishonor, disgrace.

δ' ἂν τις τολμᾷ¹ – ἐν ἀφροσύνῃ² λέγω – τολμῶ¹ κἀγώ.

Ἑβραῖοί³ εἰσιν; Κἀγώ. Ἰσραηλῖται⁴ εἰσιν; Κἀγώ. 22

Σπέρμα Ἀβραάμ εἰσιν; Κἀγώ. Διάκονοι χριστοῦ εἰσιν 23

;– παραφρονῶν⁵ λαλῶ – Ὑπὲρ ἐγώ. Ἐν κόποις⁶

περισσοτέρως,⁷ ἐν πληγαῖς⁸ ὑπερβαλλόντως,⁹ ἐν

φυλακαῖς περισσοτέρως,⁷ ἐν θανάτοις πολλάκις,¹⁰ ὑπὸ 24

Ἰουδαίων πεντάκις¹¹ τεσσαράκοντα¹² παρὰ μίαν

ἔλαβον. Τρίς¹³ ἐραβδίσθην,¹⁴ ἅπαξ¹⁵ ἐλιθάσθην,¹⁶ τρίς 25

ἐναυάγησα,¹⁷ νυχθήμερον¹⁸ ἐν τῷ βυθῷ¹⁹ πεποίηκα: 26

ὁδοιπορίαῖς²⁰ πολλάκις,¹⁰ κινδύνοις²¹ ποταμῶν,²²

κινδύνοις²¹ ληστῶν,²³ κινδύνοις²¹ ἐκ γένους,²⁴

κινδύνοις²¹ ἐξ ἔθνων, κινδύνοις²¹ ἐν πόλει, κινδύνοις²¹

ἐν ἐρημίᾳ,²⁵ κινδύνοις²¹ ἐν θαλάσσῃ, κινδύνοις²¹ ἐν

ψευδαδέλφοις:²⁶ ἐν κόπῳ⁶ καὶ μόχθῳ,²⁷ ἐν ἀγρυπνίαις²⁸ 27

¹ τολμᾶω, dare, endure. ² ἀφροσύνη, ης, ἡ, foolishness, want of sense. ³ Ἑβραῖος, ου, ὁ, Hebrew. ⁴ Ἰσραηλίτης, ου, ὁ, Israelite. ⁵ παραφρονέω, be beside oneself, be insane. ⁶ κόπος, ου, ὁ, labor, trouble. ⁷ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ⁸ πληγῇ, ἥς, ἡ, blow, wound. ⁹ ὑπερβαλλόντως, above measure, much more. ¹⁰ πολλάκις, often, many times. ¹¹ πεντάκις, five times. ¹² τεσσαράκοντα, forty, 40. ¹³ τρίς, thrice, three times. ¹⁴ ραβδίζω, beat with a rod, beat with rods. ¹⁵ ἅπαξ, once, once for all. ¹⁶ λιθάζω, throw stones, stone. ¹⁷ ναυαγέω, suffer shipwreck, am shipwrecked. ¹⁸ νυχθήμερον, ου, τό, day and a night, twenty-four hours. ¹⁹ βυθός, οὔ, ὁ, sea, deep water. ²⁰ ὁδοιπορία, ας, ἡ, walking, journey. ²¹ κίνδυνος, ου, ὁ, danger, peril. ²² ποταμός, οὔ, ὁ, river, stream. ²³ ληστής, οὔ, ὁ, robber, brigand. ²⁴ γένος, ους, τό, race, kind. ²⁵ ἐρημία, ας, ἡ, wilderness, desert. ²⁶ ψευδάδελφος, ου, ὁ, false brother. ²⁷ μόχθος, ου, ὁ, toil, hardship. ²⁸ ἀγρυπνία, ας, ἡ, sleeplessness, watching.

πολλάκις,¹ ἐν λιμῶ² καὶ δίψει,³ ἐν νηστείαις⁴
πολλάκις,¹ ἐν ψύχει⁵ καὶ γυμνότητι.⁶ Χωρὶς τῶν 28
παρεκτός,⁷ ἢ ἐπισύστασις⁸ μου ἢ καθ' ἡμέραν, ἢ
μέριμνα⁹ πασῶν τῶν ἐκκλησιῶν. Τίς ἀσθενεῖ, καὶ οὐκ 29
ἀσθενῶ; Τίς σκανδαλίζεται,¹⁰ καὶ οὐκ ἐγὼ πυροῦμαι¹¹
; Εἰ καυχᾶσθαι δεῖ, τὰ τῆς ἀσθενείας¹² μου 30
καυχήσομαι. Ὁ θεὸς καὶ πατὴρ τοῦ κυρίου Ἰησοῦ 31
χριστοῦ οἶδεν, ὃ ὦν εὐλογητός¹³ εἰς τοὺς αἰῶνας, ὅτι οὐ
ψεύδομαι.¹⁴ Ἐν Δαμασκῷ¹⁵ ὁ ἐθνάρχης¹⁶ Ἀρέτα¹⁷ τοῦ 32
βασιλέως ἐφρούρει¹⁸ τὴν Δαμασκηνῶν¹⁹ πόλιν,
πιάσαι²⁰ με θέλων: καὶ διὰ θυρίδος²¹ ἐν σαργάνῃ²² 33
ἐχαλάσθην²³ διὰ τοῦ τείχους²⁴ καὶ ἐξέφυγον²⁵ τὰς
χεῖρας αὐτοῦ.

¹ πολλάκις, often, many times. ² λιμός, οὐ, ὁ, hunger, famine. ³ δίψος, οὐς, τό, thirst. ⁴ νηστεία, ας, ἡ, fasting, fast. ⁵ ψύχος, οὐς, τό, cold. ⁶ γυμνότης, ητος, ἡ, nakedness, exposure. ⁷ παρεκτός, except for, apart from. ⁸ ἐπισύστασις, εως, ἡ, gathering, concourse. ⁹ μέριμνα, ης, ἡ, care, anxiety. ¹⁰ σκανδαλίζω, cause to stumble. ¹¹ πυρόω, burn, am purified by fire. ¹² ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹³ εὐλογητός, well spoken of, blessed. ¹⁴ ψεύδομαι, lie. ¹⁵ Δαμασκός, οὐ, ἡ, Damascus. ¹⁶ ἐθνάρχης, ου, ὁ, ethnarch (provincial governor). ¹⁷ Ἀρέτας, α, ὁ, Aretas. ¹⁸ φρουρέω, guard, protect. ¹⁹ Δαμασκηνός, from Damascus, inhabitant of Damascus. ²⁰ πιάζω, take, lay hold of. ²¹ θυρίς, ἰδος, ἡ, window, windowsill. ²² σαργάνη, ης, ἡ, basket. ²³ χαλάω, slacken, let down. ²⁴ τεῖχος, οὐς, τό, wall. ²⁵ ἐκφεύγω, flee away, flee out.

Καυχᾶσθαι δὴ¹ οὐ συμφέρει² μοι: ἐλεύσομαι γὰρ εἰς **12**

ὄπτασίης³ καὶ ἀποκαλύψεις⁴ κυρίου. Οἶδα ἄνθρωπον **2**

ἐν χριστῷ πρὸ ἐτῶν δεκατεσσάρων⁵ – εἴτε ἐν σώματι

οὐκ οἶδα: εἴτε ἐκτὸς⁶ τοῦ σώματος οὐκ οἶδα: ὁ θεὸς

οἶδεν – ἄρπαγέντα⁷ τὸν τοιοῦτον ἕως τρίτου οὐρανοῦ. **3**

Καὶ οἶδα τὸν τοιοῦτον ἄνθρωπον – εἴτε ἐν σώματι,

εἴτε ἐκτὸς⁶ τοῦ σώματος, οὐκ οἶδα: ὁ θεὸς οἶδεν – ὅτι **4**

ἡρπάγη⁷ εἰς τὸν παράδεισον,⁸ καὶ ἤκουσεν ἄρρητα⁹

ρήματα, ἃ οὐκ ἐξὸν ἀνθρώπῳ λαλῆσαι. Ὑπὲρ τοῦ **5**

τοιούτου καυχῆσομαι: ὑπὲρ δὲ ἑμαυτοῦ οὐ

καυχῆσομαι, εἰ μὴ ἐν ταῖς ἀσθενείαις¹⁰ μου: ἐὰν γὰρ **6**

θελήσω καυχῆσασθαι, οὐκ ἔσομαι ἄφρων:¹¹ ἀλήθειαν

γὰρ ἐρῶ: φείδομαι¹² δέ, μή τις εἰς ἐμὲ λογίσηται ὑπὲρ

ὃ βλέπει με, ἢ ἀκούει τι ἐξ ἐμοῦ. Καὶ τῇ ὑπερβολῇ¹³ **7**

τῶν ἀποκαλύψεων⁴ ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι,¹⁴ ἐδόθη μοι

σκόλοψ¹⁵ τῇ σαρκί, ἄγγελος Σατάν, ἵνα με κολαφίζῃ,¹⁶

¹ δὴ, also, indeed. ² συμφέρω, bring together, it is profitable. ³ ὄπτασία, ας, ἡ, vision, supernatural appearance. ⁴ ἀποκάλυψις, εως, ἡ, revelation, unveiling. ⁵ δεκατέσσαρες, fourteen, 14. ⁶ ἐκτός, aside from, besides. ⁷ ἄρπάζω, seize, snatch. ⁸ παράδεισος, ου, ὁ, paradise, Paradise. ⁹ ἄρρητος, inexpressible, unspeakable. ¹⁰ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ¹¹ ἄφρων, foolish, senseless. ¹² φείδομαι, spare, abstain. ¹³ ὑπερβολή, ἥς, ἡ, excess, superiority. ¹⁴ ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ¹⁵ σκόλοψ, σπος, ὁ, thorn, splinter. ¹⁶ κολαφίζω, strike with the fist, treat roughly.

ἵνα μὴ ὑπεραίρωμαι.¹ Ὑπὲρ τούτου τρίς² τὸν κύριον 8
 παρεκάλεσα ἵνα ἀποστῇ³ ἀπ' ἐμοῦ. Καὶ εἰρήκέν μοι, 9
 Ἀρκεῖ⁴ σοι ἡ χάρις μου· ἡ γὰρ δύναμίς μου ἐν
 ἀσθενείᾳ⁵ τελειοῦται.⁶ Ἦδιστα⁷ οὖν μᾶλλον
 καυχῆσομαι ἐν ταῖς ἀσθενείαις⁵ μου, ἵνα ἐπισκηνώσῃ⁸
 ἐπ' ἐμέ ἡ δύναμις τοῦ χριστοῦ. Διὸ εὐδοκῶ⁹ ἐν 10
 ἀσθενείαις,⁵ ἐν ὕβρεσιν,¹⁰ ἐν ἀνάγκαις,¹¹ ἐν διωγμοῖς,¹²
 ἐν στενοχωρίαις,¹³ ὑπὲρ χριστοῦ· ὅταν γὰρ ἀσθενῶ,
 τότε δυνατός εἰμι.

Γέγονα ἄφρων¹⁴ καυχώμενος· ὑμεῖς με ἠναγκάσατε·¹⁵ 11
 ἐγὼ γὰρ ὧφειλον ὑφ' ὑμῶν συνίστασθαι·¹⁶ οὐδὲν γὰρ
 ὑστέρησα¹⁷ τῶν ὑπὲρ λίαν¹⁸ ἀποστόλων, εἰ καὶ οὐδὲν
 εἰμι. Τὰ μὲν σημεῖα τοῦ ἀποστόλου κατεργάσθη¹⁹ ἐν 12
 ὑμῖν ἐν πάσῃ ὑπομονῇ, ἐν σημείοις καὶ τέρασιν²⁰ καὶ
 δυνάμεσιν. Τί γάρ ἐστιν ὃ ἡττήθητε²¹ ὑπὲρ τὰς λοιπὰς 13

¹ ὑπεραίρω, raise beyond, uplift. ² τρίς, thrice, three times. ³ ἀφίστημι, withdraw, depart. ⁴ ἀρκέω, assist, suffice. ⁵ ἀσθένεια, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ τελειόω, fill, fulfill. ⁷ ἡδιστα, most gladly, pleasantly. ⁸ ἐπισκηνόω, dwell, set up a tent upon. ⁹ εὐδοκέω, think it good, be well pleased with. ¹⁰ ὕβρις, εως, ἡ, damage, insult. ¹¹ ἀνάγκη, ης, ἡ, necessity, distress. ¹² διωγμός, οὔ, ὁ, persecution. ¹³ στενοχωρία, ας, ἡ, difficulty, distress. ¹⁴ ἄφρων, foolish, senseless. ¹⁵ ἀναγκάζω, force, compel. ¹⁶ συνίστημι, commend (transitive), stand with. ¹⁷ ὑστερέω, lack, need. ¹⁸ λίαν, greatly, very. ¹⁹ κατεργάζομαι, work out, produce. ²⁰ τέρας, ατος, τό, wonder, portent. ²¹ ἡττάομαι, be overcome or defeated, am defeated.

ἐκκλησίας, εἰ μὴ ὅτι αὐτὸς ἐγὼ οὐ κατενάρκησα¹
 ὑμῶν; Χαρίσασθέ² μοι τὴν ἀδικίαν³ ταύτην.

Ἴδού, τρίτον ἐτοίμως⁴ ἔχω ἔλθειν πρὸς ὑμᾶς, καὶ οὐ 14

καταναρκήσω¹ ὑμῶν: οὐ γὰρ ζητῶ τὰ ὑμῶν, ἀλλὰ

ὑμᾶς: οὐ γὰρ ὀφείλει τὰ τέκνα τοῖς γονεῦσιν⁵

θησαυρίζειν,⁶ ἀλλ' οἱ γονεῖς⁵ τοῖς τέκνοις. Ἐγὼ δὲ 15

ἡδιστα⁷ δαπανήσω⁸ καὶ ἐκδαπανηθήσομαι⁹ ὑπὲρ τῶν

ψυχῶν ὑμῶν, εἰ καὶ περισσοτέρως¹⁰ ὑμᾶς ἀγαπῶν,

ἥττον¹¹ ἀγαπῶμαι. Ἔστω δέ, ἐγὼ οὐ κατεβάρησα¹² 16

ὑμᾶς: ἀλλ' ὑπάρχων πανοῦργος,¹³ δόλω¹⁴ ὑμᾶς ἔλαβον.

Μή τινα ὦν ἀπέσταλκα πρὸς ὑμᾶς, δι' αὐτοῦ 17

ἐπλεονέκτησα¹⁵ ὑμᾶς; Παρεκάλεσα Τίτον,¹⁶ καὶ 18

συναπέστειλα¹⁷ τὸν ἀδελφόν: μήτι¹⁸ ἐπλεονέκτησεν¹⁵

ὑμᾶς Τίτος;¹⁶ Οὐ τῷ αὐτῷ πνεύματι περιεπατήσαμεν;

Οὐ τοῖς αὐτοῖς ἔχγесιν;¹⁹

¹ καταναρκάω, burden, encumber. ² χαρίζομαι, give freely, forgive. ³ ἀδικία, ας, ἡ, unrighteousness. ⁴ ἐτοίμως, readily. ⁵ γονεὺς, ἑως, ὁ, parent. ⁶ θησαυρίζω, lay up, store up. ⁷ ἡδιστα, most gladly, pleasantly. ⁸ δαπανάω, spend, spend freely. ⁹ ἐκδαπανάω, spend completely. ¹⁰ περισσῶς, abundantly, exceedingly. ¹¹ ἥττων, lesser, inferior. ¹² καταβαρέω, burden, weigh down. ¹³ πανοῦργος, clever, crafty. ¹⁴ δόλος, ου, ὁ, guile, deceit. ¹⁵ πλεονεκτέω, take advantage, take advantage of. ¹⁶ Τίτος, ου, ὁ, Titus. ¹⁷ συναποστέλλω, send with, send together with. ¹⁸ μήτι, interrogative particle expecting a negative answer. ¹⁹ ἔχγος, ους, τό, track, footprint.

Πάλιν δοκεῖτε ὅτι ὑμῖν ἀπολογούμεθα;¹ Κατενώπιον² 19

τοῦ θεοῦ ἐν χριστῷ λαλοῦμεν: τὰ δὲ πάντα, ἀγαπητοί,

ὑπὲρ τῆς ὑμῶν οἰκοδομῆς.³ Φοβοῦμαι γάρ, μήπως⁴ 20

ἐλθὼν οὐχ οἷους⁵ θέλω εὔρω ὑμᾶς, καγὼ εὔρεθῶ ὑμῖν

οἷον⁵ οὐ θέλετε: μήπως⁴ ἔρεις,⁶ ζήλοι,⁷ θυμοί,⁸ ἐριθειᾶι,⁹

καταλαλιαί,¹⁰ ψιθυρισμοί,¹¹ φυσιώσεις,¹²

ἀκαταστασίαι:¹³ μὴ πάλιν ἐλθόντα με ταπεινώσει¹⁴ ὁ 21

θεός μου πρὸς ὑμᾶς, καὶ πενθήσω¹⁵ πολλοὺς τῶν

προημαρτηκότων,¹⁶ καὶ μὴ μετανοησάντων ἐπὶ τῇ

ἀκαθαρσίᾳ¹⁷ καὶ πορνείᾳ¹⁸ καὶ ἀσελγείᾳ¹⁹ ἣ ἔπραξαν.

Τρίτον τοῦτο ἔρχομαι πρὸς ὑμᾶς. Ἐπὶ στόματος δύο 13

μαρτύρων καὶ τριῶν σταθήσεται πᾶν ῥῆμα. 2

Προεῖρηκα²⁰ καὶ προλέγω,²⁰ ὥς παρῶν²¹ τὸ δεύτερον,

καὶ ἀπὸν²² νῦν γράφω τοῖς προημαρτηκόσιν¹⁶ καὶ τοῖς

¹ ἀπολογέομαι, defend one's self, give a defense. ² κατενώπιον, before, in the presence of (gen). ³ οἰκοδομή, ἤς, ἡ, building, edification. ⁴ μήπως, lest in any way, lest perhaps. ⁵ οἷος, such as, of what kind. ⁶ ἔρις, ἰδος, ἡ, strife, contention. ⁷ ζήλος, ου, ὁ, zeal, jealousy. ⁸ θυμός, ου, ὁ, wrath, outburst of passion. ⁹ ἐριθεία, ας, ἡ, rivalry, ambition. ¹⁰ καταλαλιά, ᾶς, ἡ, evil speech, slander. ¹¹ ψιθυρισμός, οῦ, ὁ, gossiping, secret slandering. ¹² φυσιώσις, εως, ἡ, puffing up, arrogance. ¹³ ἀκαταστασία, ας, ἡ, disturbance, disorder. ¹⁴ ταπεινός, humble, humiliate. ¹⁵ πενθέω, mourn, lament. ¹⁶ προημαρτάνω, sin beforehand, sin previously. ¹⁷ ἀκαθαρσία, ας, ἡ, uncleanness, impurity. ¹⁸ πορνεία, ας, ἡ, fornication, idolatry. ¹⁹ ἀσελγεία, ας, ἡ, licentiousness, debauchery. ²⁰ προλέγω, say beforehand, forewarn. ²¹ πάρεμι, be present, have arrived. ²² ἀπειμι, go away, depart.

λοιποῖς παῖσιν, ὅτι ἐὰν ἔλθω εἰς τὸ πάλιν, οὐ φείσομαι:
 ἐπεὶ² δοκιμὴν³ ζητεῖτε τοῦ ἐν ἐμοὶ λαλοῦντος χριστοῦ, 3
 ὃς εἰς ὑμᾶς οὐκ ἀσθενεῖ, ἀλλὰ δυνατεῖ⁴ ἐν ὑμῖν: καὶ 4
 γὰρ εἰ ἐσταυρώθη ἐξ ἀσθενείας,⁵ ἀλλὰ ζῇ ἐκ δυνάμεως
 θεοῦ. Καὶ γὰρ ἡμεῖς ἀσθενούμεεν ἐν αὐτῷ, ἀλλὰ
 ζησόμεθα σὺν αὐτῷ ἐκ δυνάμεως θεοῦ εἰς ὑμᾶς. 5
 Ἐαυτοὺς πειράζετε εἰ ἐστὲ ἐν τῇ πίστει, ἑαυτοὺς
 δοκιμάζετε.⁶ Ἡ οὐκ ἐπιγινώσκετε ἑαυτούς, ὅτι
 Ἰησοῦς χριστὸς ἐν ὑμῖν ἐστίν; Εἰ μὴτί⁷ ἀδόκιμοί⁸ ἐστε.
 Ἐλπίζω δὲ ὅτι γνώσεσθε ὅτι ἡμεῖς οὐκ ἐσμὲν 6
 ἀδόκιμοι.⁸ Εὐχομαι⁹ δὲ πρὸς τὸν θεόν, μὴ ποιῆσαι 7
 ὑμᾶς κακὸν μηδέν, οὐχ ἵνα ἡμεῖς δόκιμοι¹⁰ φανώμεν,
 ἀλλ' ἵνα ὑμεῖς τὸ καλὸν ποιῇτε, ἡμεῖς δὲ ὡς ἀδόκιμοι⁸
 ὦμεν. Οὐ γὰρ δυνάμεθά τι κατὰ τῆς ἀληθείας, ἀλλ' 8
 ὑπὲρ τῆς ἀληθείας. Χαίρομεν γὰρ ὅταν ἡμεῖς 9
 ἀσθενῶμεν, ὑμεῖς δὲ δυνατοὶ ᾗτε: τοῦτο δὲ καὶ

¹ φείδομαι, spare, abstain. ² ἐπεὶ, when, since. ³ δοκιμή, ἤς, ἡ, proof, approval. ⁴ δυνατέω, be able, be powerful. ⁵ ἀσθενεία, ας, ἡ, weakness, sickness. ⁶ δοκιμάζω, prove, approve. ⁷ μὴτι, interrogative particle expecting a negative answer. ⁸ ἀδόκιμος, not passing the test, rejected. ⁹ εὐχομαι, pray, wish. ¹⁰ δόκιμος, tested, approved.

εὐχόμεθα,¹ τὴν ὑμῶν κατάρτισιν.² Διὰ τοῦτο ταῦτα 10
 ἀπὼν³ γράφω, ἵνα παρὼν⁴ μὴ ἀποτόμως⁵ χρήσωμαι,⁶
 κατὰ τὴν ἐξουσίαν ἣν ἔδωκέν μοι ὁ κύριος εἰς
 οἰκοδομὴν,⁷ καὶ οὐκ εἰς καθαίρεσιν.⁸

Λοιπὸν, ἀδελφοί, χαίrete: καταρτίζεσθε,⁹ παρακαλεῖσθε, 11
 τὸ αὐτὸ φρονεῖτε,¹⁰ εἰρηνεύετε:¹¹ καὶ ὁ θεὸς τῆς
 ἀγάπης καὶ εἰρήνης ἔσται μεθ' ὑμῶν. Ἀσπάσασθε 12
 ἀλλήλους ἐν ἀγίῳ φιλήματι.¹²

Ἀσπάζονται ὑμᾶς οἱ ἅγιοι πάντες. 13

Ἡ χάρις τοῦ κυρίου Ἰησοῦ χριστοῦ, καὶ ἡ ἀγάπη τοῦ 14
 θεοῦ, καὶ ἡ κοινωνία¹³ τοῦ ἁγίου πνεύματος μετὰ
 πάντων ὑμῶν. Ἀμήν.

¹ εὐχομαι, pray, wish. ² κατάρτισις, εως, ἡ, being made complete, perfecting. ³ ἀπειμι, go away, depart. ⁴ πάρεμι, be present, have arrived. ⁵ ἀποτόμως, severely, rigorously. ⁶ χάρομαι, use, make use of. ⁷ οἰκοδομή, ἡς, ἡ, building, edification. ⁸ καθαίρεσις, εως, ἡ, tearing down, destruction. ⁹ καταρτίζω, mend, fit. ¹⁰ φρονέω, think, judge. ¹¹ εἰρηνεύω, bring to peace, be at peace. ¹² φιλημα, τος, τό, kiss. ¹³ κοινωνία, ας, ἡ, fellowship, contribution.